

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

GABRIELA TÝNOVÁ

III. ročník – prezenční studium

Obor: Čínská filologie

**PROPAGANDISTICKÉ PLAKÁTY ČÍNSKÉ KULTURNÍ REVOLUCE
PROPAGANDA POSTERS OF THE CHINESE CULTURAL REVOLUTION**

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Kučera

OLOMOUC 2010

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

Olomouc, 10. května 2010

.....

Poděkování vedoucímu práce:

Děkuji Mgr. Ondřeji Kučerovi za odborné vedení a poskytování cenných rad, připomínek a podnětů. Také mu děkuji za zapůjčení plakátů, které jsem použila pro zpracování této práce a během výstavy.

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta

Studijní program: Filologie
Akademický rok: 2007/08

PODKLAD PRO ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

PŘEDKLADÁ:	ADRESA:	OSOBNÍ ČÍSLO:
TÝNOVÁ Gabriela	Edisonova 39/16; Ostrava - Hrabůvka	F06896

NÁZEV TÉMATU ČESKY:

Propagandistické plakáty čínské kulturní revoluce

NÁZEV TÉMATU ANGLICKY:

Propaganda posters of the Chinese cultural revolution

VEDOUCÍ PRÁCE:

Mgr. Ondřej Kučera - ASH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cílem práce je zpracování primárních zdrojů (propagandistické plakáty z období čínské kulturní revoluce), jejich analýza z především sémiotického hlediska a jejich následná výstava.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Sbírka plakátů: Geming yangban xiju zhaoxuanji (Jinian Mao zhuxi yan'an wenyin zuotian 25 zhounian); Jingzhu Mao zhuxi wanshou wujiang
ČERNÝ, Jiří, HOLEŠ, Jan. Sémiotika. Praha: Portál, 2004.
LANDSBERGER, Stefan. Chinese Propaganda Posters - From Revolution to Modernization. Armonk: The Pepin Press, 1996.
MIN, Anchee et al. Chinese Propaganda Posters: From the Collection of Michael Wolf. Tarcher, 2003.

PODPIS STUDENTA:

Gabriela Týnová

DATUM:

28.5.2008

PODPIS VEDOUCÍHO PRÁCE:

O. Kučera

DATUM:

28.5.08

Dok. Těsník
29.5.2008

PODPIS DĚKANA:

J. Dvořák

OBSAH

EDIČNÍ POZNÁMKA	7
ÚVOD	8
1 TEORETICKÁ ČÁST	10
1.1 Kulturní revoluce	10
1.2 Vývoj propagandistických plakátů v Čínské lidové republice	12
1.3 Sémiotika čínských propagandistických plakátů	14
2 PRAKTICKÁ ČÁST	17
2.1 Mao Zedong	17
2.1.1 敬祝毛主席万寿万疆 (1)	20
2.1.2 伟大的领袖和导师毛泽东主席 (2)	20
2.1.3 不到长城非好汉 (3)	21
2.1.4 延安精神永放光芒 (4)	21
2.1.5 无产阶级文化大革命全面胜利万岁! (5)	22
2.1.6 我们敬爱的毛主席 (6)	25
2.1.7 毛主席在武汉畅泳长江 (7)	25
2.2 Oslava Mao Zedongovy ideologie	26
2.2.1 伟大的马克思主义，列宁主义，毛泽东思想万岁! (8)	27
2.2.2 毛泽东选集 (9)	27
2.3 Lin Biao	28
2.3.1 我们最敬爱的伟大领袖毛主席和他亲密战友林彪同志检阅文化大革命大军 (10)	28
2.3.2 红军不怕远征难 (11)	29
2.3.3 中国人民解放军是毛泽东思想大学校 (12)	30
2.4 Rudé gardy	30
2.4.1 毛主席亲自接见红卫兵小将 (13)	31
2.4.2 毛主席同林彪，周恩来，江青，陈伯达等同志和红卫兵们在一起 (14)	32
2.4.3 光辉的榜样，伟大的创举 — 毛主席第八次检阅文化大革命大军	32
最高的标示：你们要关心国家大事，要把无产阶级文化大革命进行到底! (15) ...	32
2.4.4 一月风暴胜利万岁 (16)	33

2.4.5 革命委员会好 (17).....	35
2.5 Zánik Rudých gard a jejich odsun na venkov.....	36
2.5.1 广阔天地大有作为 (18)	37
2.5.2 5.7 道路光辉灿烂 (19)	37
2.6 Velký skok	38
2.6.1 毛主席来到咱幸福渠 (20)	38
2.6.2 愚公移山改造中国 (21)	39
2.7 Jiang Qing a její koncept umění za Kulturní revoluce	42
2.7.1 向江青同志学习，向江青同志致敬！(22).....	42
2.7.2 白毛女 (愤怒控诉) (23).....	44
2.8 Kampaně zaměřené na konkrétní osoby.....	44
2.8.1 我们一定要把党内反革命份子揪出来。(24)	44
2.8.2 车马坑前批复礼 (25)	45
2.8.3 学习鲁迅革命精神，狠批孔孟之道 (26)	46
2.9 全心全意为人民服务 (27)	48
2.10 Taiwan.....	49
2.10.1 团结起来 — 我们一定要解放台湾 (28)	49
2.11 Boj proti sovětskému revizionismu a americkému imperialismu.....	50
2.11.1 打倒美帝打倒苏修 (29).....	51
2.11.2 全世界无产阶级联合起来打倒美帝国主义 (30).....	51
2.12 大昌国际歌 (31)	52
2.13 我们伟大的领袖毛主席万岁！	53
战无不胜的毛泽东思想万岁！ (32)	53
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	56
INTERNETOVÉ ZDROJE	57
Evropské internetové zdroje	57
Čínské internetové zdroje	58
SEZNAM PŘÍLOH.....	60
PŘÍLOHY.....	62
ANOTACE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	78
ANNOTATION OF THE BACHELOR THESIS.....	79

EDIČNÍ POZNÁMKA

Všechn text v čínských znacích, který jsem přepsala z plakátů, je uveden v podobě, ve které se nachází přímo na plakátech (většinou se jedná o zjednodušenou formu čínských znaků, někdy jsou ale na plakátech zjednodušené znaky kombinované se znaky nezjednodušenými či jejími variantami). Pro přepis do latinky uplatňuji pinyin. Výjimkami jsou některé počeštěné výrazy (při transkripci vydavatelských údajů plakátů však dávám přednost pinyinu) a názvy osob uvedené v přímé citaci, které ponechávám v původním tvaru, v hranatých závorkách je pro přehlednost doplňuji přepisem v pinyinu.

ÚVOD

Propagandistické plakáty, které se v období Kulturní revoluce¹ Čínské lidové republiky² staly velkým fenoménem, dnes v ČLR najdeme jen zřídka. Zatímco dříve byly využívány výhradně pro šíření politických myšlenek, názorů, postojů, nařízení atd., dnes už plakáty na veřejných místech nenajdeme a pokud ano, liší se od těch původních nejen obsahem, ale i formou a kvantitou. Z dnešního hlediska dokumentují propagandistické plakáty dění a charakter doby, ve které byly v oběhu. Propagandistické plakáty nezachycují jen fakta, ale i atmosféru doby, kterou bychom jen těžko našli v některých suchých výkladech dějin. Na druhou stranu však musíme mít na paměti, že cílem propagandistických plakátů nebylo zachycení reality, nýbrž spíše představy o tom, jak by realita měla vypadat. Proto se musíme na plakáty dívat s nadhledem a uvědomit si, že se jednalo o nástroj propagandy. Jinými slovy nejsou plakáty výhradně realistické, nýbrž utopicky realistické. Hlavní roli u nich hraje symbolická rovina.

Cílem mé práce je zpracování primárních zdrojů, tedy plakátů, které byly propagovány během Kulturní revoluce (1966-1976). Tematika plakátů ovšem nemusí souviset přímo s Kulturní revolucí. Mohou se na nich objevit i témata, která byla aktuální před začátkem Kulturní revoluce a během ní pak byly stále ještě distribuovány. Část plakátů, se kterými jsem pracovala, pochází ze sbírky Katedry asijských studií Univerzity Palackého v Olomouci a část plakátů jsem osobně zakoupila na různých místech ČLR (konkrétně v Pekingu, Wuhanu a Anyangu) v rozmezí let 2008-2010. U většiny plakátů se jedná o přetisky, neboť jsou dnes originální plakáty těžko k sehnání a bývají za vysoké ceny zkupovány především do privátních sbírek cizinců.

Z celkového počtu asi 200 plakátů, které jsem měla k dispozici, jsem po dlouhém rozhodování nakonec vybrala sérii 32 plakátů, kterými se zabývám. Plakáty jsem vybrala tak, aby se na nich objevila co možná nejrůznější témata a aby tyto témata zachycovala důležité okamžiky Kulturní revoluce. Kritériem výběru byla mimo jiné atraktivnost a zajímavost plakátů. Plakáty analyzuji především ze sémiotického hlediska s pomocí historicko-kulturního pozadí, bez kterého by plakáty nebylo možné interpretovat. Vyvrcholením práce je závěrečná výstava uspořádaná z 32 popisovaných plakátů, která by měla veřejnosti ukázat výsledky mé práce a zároveň jí podat srozumitelný výklad k plakátům. Počet plakátů určených k výstavě byl omezen velikostí prostoru, který byl pro výstavu určen.

O téma čínských propagandistických plakátů se intenzivně zajímá Stefan R.

---

¹ Pokud v práci požívám pojem „Kulturní revoluce“ s velkým počátečním písmenkem, mám tím na mysli celé období let 1966-1976. Používám-li ovšem pojem s malým počátečním písmenkem, označuji tím obecně revoluci, která probíhá v oblasti kultury.

² Dále jako „ČLR“.

Landsberger³, který údajně disponuje nejrozsáhlejší sbírkou čínských plakátů na světě. Stefan R. Landsberger začal plakáty sbírat již v 70. letech, od té doby publikoval několik odborných statí a knih⁴, které se zabírají touto tematikou, kromě toho uspořádal několik výstav (Hamburg, Groningen, Rotterdam). Stefan R. Landsberger se nespécializuje jen na propagandistické plakáty Kulturní revoluce, ale i na plakáty z ostatních období moderních čínských dějin. Stefan R. Landsberger mimo jiné provozuje internetové stránky *chineseposters.net*, na kterých je možno najít přes více jak 4000 propagandistických plakátů.⁵ Tyto internetové stránky mi byly velkou pomocí, neboť kromě samotných plakátů obsahují i objasnění tematiky plakátů, překlady hesel a sloganů (do angličtiny) atd.

Svou práci jsem rozdělila na teoretickou a praktickou část. Teoretická část obsahuje tři kapitoly, ve kterých popíši průběh Kulturní revoluce, vývoj propagandistických plakátů v ČLR a sémiotický charakter plakátů. Praktická část je rozčleněna na 13 tematických kapitol, přičemž plakáty č. 27, 28, 31 a 32 tvoří kapitolu samy o sobě (protože je tematicky nebylo možné zařadit do ostatních kapitol). U kapitol „Mao Zedong“, „Oslava Mao Zedongovy ideologie“, „Lin Biao“, „Rudé gardy“, „Zánik Rudých gard a jejich odsun na venkov“, „Velký skok“, „Taiwan“ a „Boj proti sovětskému revizionismu a americkému imperialismu“ úvodem nejdříve objasním historicko-kulturní pozadí, sémiotická analýza se pak nachází u jednotlivých plakátů. U kapitol „Jiang Qing a její koncept umění za Kulturní revoluce“ a „Kampaně zaměřené na konkrétní osoby“ tento úvod nepodávám, neboť je součástí analýzy konkrétních plakátů. Stejně tak je tomu u kapitol „全心全意为人民服务“, „大昌国际歌“ a „我们伟大的领袖毛主席万岁！战无不胜的毛泽东思想万岁！“, které obsahují vždy jen jeden plakát.

Podkapitoly jsou tvořeny rozboru jednotlivých plakátů. Každá podkapitola obsahuje pouze jeden plakát. Název podkapitoly je uveden podle hlavního hesla či sloganu v čínštině, následuje český překlad, vydavatelské údaje (pokud jsou na plakátě uvedeny), přepis vydavatelských údajů do pinyinu, přepis čínských hesel, sloganů atd., které se objevují na plakátě (za předpokladu, že je bylo možné přečíst) a jejich překlad do češtiny a konečně samotná analýza. Všechny překlady z čínštiny do češtiny jsou pro jejich přehlednost v textu uvedeny v kurzívě.

---

³ Stefan R. Landsberger se narodil v roce 1955, v současné době vyučuje na univerzitě v Amsterdamu a Leiden v Nizozemí současné dějiny Číny. (LANDSBERGER, Stefan, R. **Stefan R. Landsberger**. <http://chineseposters.net/about/landsberger.php>, (26.4. 2010).)

⁴ Jeho nejznámější knihou je *Chinese Propaganda Posters - From Revolution to Modernization*. Amsterdam/Amonk: Pepin Press/M.E. Sharpe, 1996, 1998, 2001.

⁵ LANDSBERGER, Stefan, R. **Stefan R. Landsberger**. <http://chineseposters.net/about/landsberger.php>, (26.4. 2010).
LANDSBERGER, Stefan, R. **About chineseposters.net**. <http://chineseposters.net/about/index.php>, (26.4. 2010).

Každý plakát má za čínským názvem své číslo, které je shodné s číslem plakátu výstavy. Plakáty jsou řazeny ne podle časové posloupnosti zachycených událostí, nýbrž podle logických tematických celků. Některé z nich jsou zařazeny samostatně, protože je z obsahových důvodů nebylo možné začlenit do již vytvořených tematických celků.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Kulturní revoluce

„Kulturní revoluce“ (文化大革命), označovaná také jako „Velká proletářská kulturní revoluce“, (无产阶级文化大革命), bylo jedno z nejchaotičtějších období dějin Čínské lidové republiky.⁶ Nejdramatičtější byla situace v letech 1966-1969, podle historických pramenů skončila Kulturní revoluce ale až v roce 1976, kdy zemřel Mao Zedong (毛泽东).⁷

Přestože je revoluce nazývána jako „kulturní“, na jejím počátku vůbec o kulturu nešlo. Hlavním cílem Mao Zedonga a jeho stoupenců bylo odstranění opozice, která nesouhlasila s jeho politikou. Opozice byla co se týče její politické struktury nejednotná a protože byla velmi slabá, nebyla schopna konkurovat Mao Zedongově klice. Kulturní revoluce tedy nebyla ničím jiným než politickým převratem v čele s Mao Zedongem. Cílem bylo upevnit pozici Mao Zedonga a jeho přívrženců, prosadit Mao Zedongovu ideologii a „[...] nastolit vojenskobyrokratickou diktaturu [...]“⁸, která by přispěla k transformaci Číny ve světovou vojenskou velmoc.⁹ Jinými slovy byl politický převrat zastřešen uměle vyvolanou kulturní revolucí, jejíž hlavní náplní byl třídní boj, tedy boj proti buržoazii a kontrarevolučním živlům.¹⁰

Kulturní revoluce prakticky začala již v roce 1965, kdy proběhlo „zasedání stálého výboru politbyra ÚV KS Číny“.¹¹ Na tomto zasedání Mao Zedong mimo jiné vyzval ke kritice dramatu Wu Hana (吴晗) „Hai Rui opouští úřad“, které považoval za nepřímou kritiku své osoby.¹² Již dříve vytvořená „malá skupina pro kulturní revoluci“¹³ se sice snažila

⁶ Čínská lidová republika byla založena 1. října 1949.

⁷ BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století. díl 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003, s. 96. ISBN 80-244-0611-X.

⁸ *Čínská lidová republika: Stručný historický přehled 1949-1979*. Z ruštiny přel. Milada Misárková. s. 116. Praha: Svoboda, 1981.

⁹ tamtéž

¹⁰ BAKEŠOVÁ 2003, s. 87.

¹¹ tamtéž, s. 84

ÚV KS Číny znamená Ústřední výbor Komunistické strany Číny.

¹² Viz poznámka pod čarou u plakátu č. 17 „革命委员会好“ (*Revoluční výbor je lepší*).

situaci uklidnit, běh událostí již však nešel zastavit. První obětí revoluce se stal ministr národní obrany Luo Ruiqing (罗瑞卿), který byl nahrazen Lin Biaem (林彪). Malá skupina pro kulturní revoluci byla nahrazena skupinou novou, v jejímž čele stála Mao Zedongova žena Jiang Qing (江青) a ideolog Chen Boda (陈伯达). Důležitou událostí se stalo uveřejnění úvodníku Chen Boda „Vymýtit všechny d'ábly“ (tzn. starou kulturu, staré myšlení, staré zvyky a obyčeje),¹⁴ kterýmžto heslem se pak řídily tzv. „Rudé gardy“ (红卫兵) během svého běsnění. Rudé gardy, které byly založeny v roce 1966, byly tvořeny především studenty a staly hlavním manipulačním nástrojem Mao Zedonga. Rudogardisté se velmi rychle radikalizovali a stali se prvotním zdrojem chaosu a anarchie. Měli pravomoc kritizovat jim dříve nadřazené osoby a v podstatě i každého, kdo měl špatný třídní původ nebo se jakkoli zpronevěřil proti revoluci. Zatčené osoby byly vyslýchány a mučeny. Rudé gardy ničily vše podle hesla „Vymýtit všechny d'ábly“, tzn. pálily knihy, pustošili historické památky, muzea atd., a jejich obětí se stalo na desetitisíce lidí.¹⁵ Protože již byla mládež neovzvládnutelná, byly nakonec Rudé gardy od roku 1967 odsouvány z měst na venkov¹⁶ a v roce 1968 definitivně zrušeny. Tím byla uzavřena nejděsivější kapitola Kulturní revoluce,¹⁷ tzv. „manická fáze“.¹⁸

Přestože se situace po odsunutí nepohodlné mládeže na venkov uklidnila, Kulturní revoluce pokračovala dál. Následující fáze Kulturní revoluce je nazývána jako „depressivní“.¹⁹ Charakter revoluce do roku 1976 se nadále nesl ve víru ideologických kampaní a boje o moc. Jednou z největších událostí se stala smrt ministra národní obrany Lin Biao v roce 1971, který údajně plánoval atentát na Mao Zedonga. Tzv. „Gang čtyř“ (四人帮)²⁰ v čele s Jiang Qing ovládal jak média, tak celou oblast kultury. Další významnou událostí byla smrt premiéra Zhou Enlaie (周恩来) v roce 1976, který byl lidmi velmi oblíben. Zhou Enlai se během svého života snažil mírnit některé výstřelky Kulturní revoluce, díky němu bylo uchráněno mnoho kulturních památek před zničením. Téhož roku došlo kolem města Tanshan k velmi silnému zemětřesení, které bylo čínským lidem vnímáno jako předzvěst následující události, kterou byla smrt Mao Zedonga 9. září 1976.²¹

---

¹³ Termín přejat z BAKEŠOVÁ 2003, s. 84.

¹⁴ BAKEŠOVÁ 2003, s. 87.

¹⁵ *Čínská lidová republika* 1981, s. 121.

¹⁶ Na venkov bylo posláno asi 20 milionů rudogardistů. (BAKEŠOVÁ 2003, s. 92.)

¹⁷ BAKEŠOVÁ 2003, s. 84-92.

¹⁸ Termín přejat z SPENCE, Jonathan D. *The Search for Modern China*. New York: W. W. Norton. 1999. ISBN 0-393-97351-4.

¹⁹ tamtéž

²⁰ Členy Gangu čtyř byli kromě Jiang Qing ještě Zhang Chunqiao (张春桥), Yao Wenyan (姚文元) a Wang Hongwen (王洪文). (BAKEŠOVÁ 2003, s. 108.)

²¹ FAIRBANK, John K. *Dějiny Číny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007, s. 442, 446. ISBN 968-80-7106-919-5.
BAKEŠOVÁ 2003, s. 96-98.

Po smrti Mao Zedonga se Jiang Qing snažila dostat k moci. To se jí ale nepovedlo a Mao Zedonga vystřídal Hua Guofeng (华国锋). Ještě v říjnu roku 1976 byl Gang čtyř v čele s Jiang Qing zatčen, což je považováno za definitivní konec Kulturní revoluce. V roce 1981 byli členové Gangu čtyř (Jiang Qing, Zhang Chunqiao, Yao Wenyuan, Wang Hongwen), Chen Boda a další odsouzeni. Během soudu byly jmenovány i osoby, které by byly obžalovány, kdyby se soudu dožily, mezi nimi i např. Lin Biao.²² Obžaloba měla několik bodů: „Obžalované vinila z perzekuce vedoucích představitelů strany a vlády a intrik proti diktatuře proletariátu; pronásledování, mučení a zabití 34 375 lidí; přípravy ozbrojeného puče v Šanghaji po Mao Zedongově smrti; účasti na přípravě atentátu proti Mao Zedongovi.“²³

V roce 1981 uveřejnil Ústřední výbor „zhodnocení Mao Zedongových omylů“.²⁴ Závěr byl takový, že „[...] se sice Mao Zedong dopustil mnoha chyb, nicméně ani tyto chyby nemohou zastínit jeho obrovské zásluhy“.²⁵ V podstatě byly vyzdvihnuty především Mao Zedongovy zásluhy do poloviny padesátých let – zejména vítězství nad Guomindangem a založení ČLR v roce 1949.²⁶

Závěrem přikládám oficiální stanovisko Čínské lidové republiky vyjadřující se ke Kulturní revoluci a Mao Zedongovi:

„V letech 1966-76 se z popudu a za vedení Mao Ce-tunga [Mao Zedonga], tehdejšího předsedy ústředního výboru Komunistické strany Číny, uskutečnila tzv. kulturní revoluce. V tomto období došlo ke zneužití některých chyb Mao Ce-tunga [Mao Zedonga] z posledních jeho let Maovou manželkou Ťiang Čchin [Jiang Qing] a jeho blízkým spolupracovníkem Lin Piaoem [Lin Biaoem]. Bez vědomí Mao Ce-tunga [Mao Zedonga] tato ultralevičácká kontrarevoluční klika rozpoutala aktivity, které znamenaly pro zemi a její obyvatele největší ztráty od založení ČLR. Přes tyto hrubé chyby, které Mao Ce-tung [Mao Zedong] udělal za "kulturní revoluce," jeho celoživotní zásluhy o čínskou revoluci zdaleka převyšují jeho omyly.“²⁷

1.2 Vývoj propagandistických plakátů v Čínské lidové republice

Propagandistické plakáty začaly být v Číně intenzivně používány už někdy v čtyřicátých letech dvacátého století a o jejich rozšíření se zasloužili především komunisté. V té době existovalo v Číně mnoho negramotných, proto se forma propagandistických plakátů ukázala být jako velmi vhodná metoda pro indoktrinaci obyvatelstva. Pomocí vizualizace se tak abstraktní myšlenky mohly rozšířit i mezi negramotné. K propagandě byly využívány

²² BAKEŠOVÁ 2003, s. 109-111.

²³ tamtéž, s. 158

²⁴ tamtéž, s. 159

²⁵ tamtéž

²⁶ tamtéž

²⁷ AMBASÁDA ČÍNSKÉ LIDOVÉ REPUBLIKY V ČESKÉ REPUBLICE. **Dějiny Číny.** <http://www.fmprc.gov.cn/ce/cecz/cze/zggk/t126986.htm>, (10.4. 2010).

i jiné druhy umění jako jsou písně, literatura, poezie, hry atd., plakáty se však staly jedním z nejvhodnějších prostředků pro rozšíření politických názorů. Hlavním důvodem byla snadná dostupnost plakátů. Výroba plakátů byla velmi levná, navíc bylo možné plakáty velmi snadno a rychle rozšířit na nejrůznější místa. Plakáty se začaly objevovat nejen na veřejných místech, ale i v domácnostech. Nejdříve byly tisknuty v malém formátu v novinách a časopisech, později se začaly objevovat i ve větším formátu a byly vylepovány na veřejných místech. O distribuci malých plakátů se zasloužila především síť knihkupectví Xinhua (新华). Některá vyobrazení z propagandistických plakátů byla použita dokonce i na známkách. Později došlo k tomu, že byly plakáty studovány pečlivěji než noviny, neboť velmi rychle reagovaly na aktuální situaci. Důležité je uvědomit si to, že z plakátů se stal prostředek propagandy, až když k obrázkům byly přidány politicky motivovaná hesla a slogany.²⁸ To, co velkou mírou přispělo k oblíbenosti plakátů, byla jejich atraktivní kompozice. Plakáty doslova přitahovaly oči. Lidé věnovali pozornost především barevnému vyobrazení na plakátě, zatímco sloganům byla věnována až sekundární pozornost. Tento princip pomohl k rozšíření politických myšlenek do podvědomí lidí.²⁹

Propagandistické plakáty ČLR působí velmi realisticky, některé plakáty vznikly překreslením fotografií. Charakter většiny plakátů je však velmi naivní a můžeme ho označit za utopicky realistický, neboť na většině plakátů není zobrazena realita taková, jaká opravdu je, ale jaká by měla být. Cílem se stalo zobrazení budoucnosti v přítomnosti.³⁰

Propagandistické plakáty dosáhly svého vrcholu v období Kulturní revoluce, a to nejen co se týče popularity, ale i formy, obsahu a kvantity. Převažujícím tématem plakátů vydávaných za Kulturní revoluce byl Mao Zedong. Naopak k úpadku došlo po konci Kulturní revoluce v osmdesátých letech. Změnila se forma i obsah propagandistických plakátů. Namísto výrazných barev se začaly používat barvy tlumené. Největší změnou však byla tematika plakátů – dříve politická témata byla nahrazena tématy jako je kultura, hygiena, vzdělání, rozvoj ekonomiky atd. Protože výjevy na plakátech musely být napříště vyobrazeny realisticky, je možno skrze ně upozorovat zlepšení životních podmínek lidí. Velkou změnou bylo zobrazování bavících se lidí ve výrazném oblečení, což kontrastuje s plakáty z dob Kulturní revoluce, na kterých šlo v první řadě o zachycení lidí plně oddaných revoluci, v jednoduchém oblečení nevýrazných barev (převládala zelená – vojáci a modrá – dělníci). Během Kulturní revoluce mimo jiné prakticky došlo k smazání rozdílu mezi ženským

---

²⁸ LANDSBERGER, Stefan R. **The Rise and Fall of the Chinese Propaganda Posters**. In MIN, Anchee, DUO, Duo, LANDSBERGER, Stefan R. *Chinese Propaganda Posters: From the Collection of Michael Wolf*. Köln: Taschen, 2008, s. 16. ISBN 978-3-8365-0316-7.

²⁹ tamtéž

³⁰ tamtéž

a mužským tělem. Ženské tělo bylo často zobrazováno stejně maskulinně jako tělo mužské, což mělo za účel demonstrovat rovnost mužů a žen, jednotu a sílu.³¹

Od osmdesátých let dochází k výraznému snížení produkce propagandistických plakátů. Do tematiky proniklo i západní umění, což s sebou přineslo především konzumní charakter plakátů. V poslední době se plakáty začínají pomalu vracet, a to v převažující míře jako tradiční obrázky pro štěstí, které se vylepují během jarních svátků (oslava nového roku).³²

1.3 Sémiotika čínských propagandistických plakátů

Nejdůležitějším pojmem sémiotiky, jak už to vychází z její definice (sémiotika je „souhrnný název pro vědecké teorie zkoumající vlastnosti znaků a znakových soustav [...], kt. mají svůj urč. význam [...]“³³) je znak. Aby bylo možné s tímto pojmem dále pracovat, je důležité si uvědomit jeho podstatu. Všeobecně uznávaná definice znaku má dvě části: „1. Znak (signum, signans) je něco, za čím se skrývá něco jiného (signatum, referent, věc), a 2. existuje někdo, kdo si takový vztah uvědomuje.“³⁴ Při dekódování znaků, které se objevují na čínských propagandistických plakátech, je rozhodující především druhá část definice znaku. Rozluštění významu znaků, které vznikly v čínském kulturním prostředí, může být totiž v českém prostředí komplikované. Protože se naše kultura liší od kultury čínské, i charakter některých „čínských“ znaků může být naprosto odlišný od toho, jak bychom jej chápali v českém prostředí.³⁵ Proto je pro výklad znaků tolik důležité historicko-kulturní pozadí, které u jednotlivých tematických celků uvádím. Při rozboru některých plakátů jsem se také někdy opírala o výpovědi rodilých Číňanů, pro které je dekódování znaků vzhledem k jejich kulturnímu povědomí snazší a v mnohých ohledech i správnější, jak jsem se o tom sama přesvědčila. Při odkrývání významu znaků, které se objevují na čínských propagandistických plakátech, je třeba odhlédnout od českého kulturního prostředí, aby tak byla zajištěna správnost interpretace.

³¹ LANDSBERGER 2008, s. 16-17.

³² tamtéž, s. 17

³³ PETRÁČKOVÁ, Věra, KRAUS, Jiří, et al. *Akademický slovník cizích slov. II díl, L-Ž*. Praha: Academia, 1995. ISBN 8020004971.

³⁴ ČERNÝ, Jiří, HOLEŠ, Jan. *Sémiotika*. Praha: Portál, 2004, s. 16. ISBN 80-7178-832-5.

³⁵ Tak např. květiny mohou mít v čínském prostředí jiný význam. Zatímco u nás např. pivoňka nenesé žádnou zásadní symboliku (na rozdíl od např. růže), v Číně je považována za „[...] symbol jara, lásky a ženské krásy, bohatství, vznešenosti a cti“. (OBUCHOVÁ, Lubica. *Čínské symboly*. Praha: Grada, 2000, s. 28. ISBN 8024790459.) Důležitou symboliku nese v Číně např. i ryba, která nesmí chybět při svátcích a oslavách na slavnostním stole. Čínský znak pro rybu (魚, yú) se čte stejně jako znak znamenající dostatek (余, yú). Ryba je „symbol bohatství, štěstí a blahobytu, [...], rodinné harmonie [...]“ (OBUCHOVÁ 2000, s. 187.) atp. (OBUCHOVÁ 2000, s. 167; EBERHARD, Wolfram. *Lexikon čínských znaků: obrázková řeč Číny*. Z něm. přel. Eva Černá. Praha: Volvox Globator, 2001, s. 214. ISBN 8072074016.)

Obečně se znaky dělí na znaky jazykové“ a „nejazykové“ („mimojazykové“).³⁶ Při sémiotickém rozboru jsem se zaměřila především na znaky nejazykového charakteru, nutno ale dodat, že celková interpretace plakátů souvisí právě se znaky jazykovými, konkrétně řečeno s hesly a slogany, bez kterých by plakáty nemohly být označeny jako propagandistické (podle výkladu o vývoji propagandistických plakátů Stefan R. Landsbergera)³⁷. Navíc hesla a slogany napomáhají rozšifrování nejazykových znaků a také konkretizují hlavní myšlenku a účel plakátů. Kromě znaků jazykových a nejazykových samozřejmě existují i jejich kombinace, tzn. že např. nejazykový znak v podstatě vyjadřuje význam znaku jazykového.³⁸ Příkladem této kombinace může být např. Mao Zedongovo gesto pravou rukou na plakátech č. 3, 5, 7, 15 a 16. Toto gesto primárně vyjadřuje pozdrav, přestože není užito jazykových prostředků.

Co se týče „ostroti“ a „výraznosti“ znaků,³⁹ je velká část nejazykových znaků na plakátech právě více či méně ostrá a výrazná, což je pro splnění účelu propagandistických plakátů klíčové. S tím souvisí i znakové systémy, které je možno na plakátech najít (např. znakový systém barev, oblečení, komunistických symbolů atd.). Ty byly v době používání propagandistických plakátů „uzavřené“.⁴⁰ Kdyby totiž význam jednotlivých znaků nebyl jasný, popřípadě se neustále měnil, či kdyby měl určitý znak až mnoho významů, staly by se tím propagandistické plakáty nejednoznačnými až nesrozumitelnými pro své recipienty a nesplnily by tak svůj význam – rozšíření konkrétní myšlenky, postoje, ideologie atd. mezi lidmi tak, aby je lidé pojali za vlastní a věřili jim. Právě jednoznačnost interpretace plakátů sehrála v rámci jejich účinnosti velmi důležitou roli.

Jsou-li nejazykové znaky na plakátech povětšinou ostré a výrazné, je tomu u znaků jazykových právě naopak (obecně platí, že jazykové znaky jsou většinou „neostré a nevýrazné“⁴¹). Toho se také využívalo i při sestavování hesel a sloganů, které často obsahují metafory. Konkrétní význam hesla či sloganu na plakátě se může od významu metafory obsažené ve sloganu podstatně lišit. Při neodhalení metafory navíc může dojít ke špatné interpretaci plakátu. Jako příklad poslouží text na plakátě č. 32: „红日东升山河壮, 东风浩荡气象新“. Doslovný překlad bez kontextu zní: „Slunce vychází na východě, krajina je nádherná. Jarní vítr je silný, přináší s sebou něco úplně nového.“ Zasadíme-li ovšem text do konkrétního kontextu, tedy víme-li, že se jedná o metaforu a že se text vztahuje k Mao Zedongovi, můžeme text interpretovat takto: „Mao Zedong se podobá právě vyšlému slunci,

³⁶ ČERNÝ 2004, s. 173-174.

³⁷ LANDSBERGER 2008, s. 16-17.

³⁸ ČERNÝ 2004, s. 174.

³⁹ tamtéž, s. 176

⁴⁰ ČERNÝ 2004, s. 175-176.

⁴¹ tamtéž, s. 176

pod jeho vedením spěje naše země k lepším zítřkům. Mao Zedong (a jeho myšlení) se podobá jarnímu větru, který dává zemi novou tvář.“⁴²

Tradičně se znaky rozdělují do tří základních skupin: index, ikona a symbol.⁴³ Index, jinak řečeno příznak, je znak, který „[...] odkazuje na jednotlivý předmět, událost nebo jev“.⁴⁴ Ikona je znak, který se podobá označovanému předmětu. Za symboly se pak považují ty znaky, které nelze zařadit ani do skupiny indexů, ani do skupiny ikon. Symbol je tzv. „znak přiřazený“⁴⁵ a jeho povaha je založená na konvenci.⁴⁶ Hranice mezi jednotlivými typy znaků se však může překrývat, proto se u výkladu plakátů nezaměřím na typologii znaků, ale na to, co znaky vyjadřují, co symbolizují, na co či koho odkazují atp.⁴⁷ Tak např. nejčastěji se opakující ikonou na plakátech je podobizna Mao Zedonga. Zároveň ale jeho podobizna odkazuje i na čínskou formu komunismu (Mao Zedongovo myšlení, maoismus⁴⁸), proto Mao Zedong slouží i jako symbol této ideologie. Podobně je tomu i např. u vyobrazení „Mao Zedongových vybraných spisů“ nebo „Rudé knížky“. Mao Zedongovy vybrané spisy znázorněné na plakátech jsou v první řadě ikonami, protože se velmi podobají svému skutečnému vzhledu. Z jiného úhlu pohledu je však můžeme považovat za index odkazující na svého tvůrce – Mao Zedonga. Můžeme je také označit za symbol Mao Zedongovy ideologie. Zobrazení Rudé knížky na plakátech má podobný charakter. Nejenže slouží jako ikona skutečné Rudé knížky, ale je také indexem odkazující na 1. Mao Zedonga (který je autorem citátů uvnitř) a na 2. Lin Biao (který Rudou knížku zkompiloval). Stejně jako Mao Zedongovy vybrané spisy je i Rudá knížka symbolem Mao Zedongovy ideologie.

Nejčastěji se opakujícími znaky na propagandistických plakátech jsou zejména symboly komunismu a Mao Zedongova myšlení (maoismu). Mezi symboly komunismu obecně patří červená (rudá) barva, červená (popřípadě žlutá) pěticípá hvězda, překřížený srp a kladivo, internacionála, rudá vlajka, pionýrský šátek, ikona Marxe, Engelse, Stalina, Lenina atd. Na plakátech také můžeme nalézt typické představitele základních společenských tříd, které byly určeny marxistickou ideologií – dělník, rolník a voják. Specifickými symboly čínského komunismu jsou pak ikona Mao Zedonga a předměty spojené s jeho osobou,

---

⁴² Tato interpretace vznikla na základě výpovědi rodilých Číňanů. Sémiotické termíny v uvozovkách jsou přejaty z ČERNÝ 2004.

⁴³ Tuto typologii vytvořil Charles Sanders Peirce (1839-1914). (DOUBRAVOVÁ, Jarmila. *Sémiotika v teorii a praxi: Proměny a stav oboru do konce 20. století*. Praha: Portál, 2002, s. 49-50. ISBN 80-7178-566-0.) ČERNÝ 2004, s. 186.

⁴⁴ DOUBRAVOVÁ 2002, s. 50.

⁴⁵ ČERNÝ 2004, s. 179-187.

⁴⁶ DOUBRAVOVÁ 2002, s. 49-50.

⁴⁷ Během výkladu plakátů se může stát, že pojmu „symbol“ (případně „symbolizovat“) užiji v jiném významu než sémiotickém (tzn. ve významu obecně používaného pojmu „symbol“). Důvodem je, jak už jsem výše naznačila, velmi úzká hranice mezi typy znaků.

⁴⁸ Pojem „Mao Zedongovo myšlení“ je podle Johna K. Fairbanka používán především Číňany, zatímco pojem „maoismus“ je moderní termín používaný hlavně na Západě. Oba pojmy mají stejný význam.

kterými jsou např. Mao Zedongovy vybrané spisy, Rudá knížka, odznak s podobiznou Mao Zedonga, město Yan'an⁴⁹, vlajka ČLR atd.

Převládající červená barva na plakátech není jen barvou symbolizující komunismus, ale i revoluci. Konkrétně v čínském prostředí má tato barva ještě další významy – je to barva mládí a štěstí. Tato barva se nejčastěji užívá pro výzdobu při slavnostních událostech či slavení svátků (např. tradiční barva šatů nevěsty v Číně je červená barva na rozdíl od evropských kultur, ve kterých se nevěsta většinou vdává v bílém). Tato barva má mimo jiné zahánět zlé duchy. Zajímavostí čínského slova 红 (hóng – červený) je to, že zní stejně jako slovo 宏 (také hóng), které označuje „[...] velkolepost, skvělost, vznešenost“.⁵⁰ K zamyšlení je proto spojitost mezi tváří Mao Zedonga, která bývá na plakátech zachycena s červeným nádechem, a postavami čínského divadla. Barva tváře herců čínského divadla totiž slouží jako jejich charakteristika. Herec s červenou tváří je považován za velmi důležitou a uctívanou postavu, často se jedná o císaře. Navíc červená barva hercovy tváře symbolizuje upřímnost postavy. „Řekne-li se o někom, že má ‘rudé srdce’, znamená to, že není záludný, ‘hraje poctivou hru’.“⁵¹

Závěrem bych ještě chtěla zmínit to, co je důležité pro zobrazování Mao Zedonga a co se velice často na plakátech objevuje. Mao Zedong bývá na plakátech vyobrazen jako největší osoba, aby tak byla zdůrazněna jeho důležitost. Prakticky toho na některých plakátech bývá dosaženo pomocí optického klamu tak, že je Mao Zedong umístěn v popředí a zdá se tak být vyšší či větší než ostatní osoby. Podstatné je také to, na kterém místě je Mao Zedongovo jméno uvedeno v popisících plakátů. Ve všech případech se jeho jméno nachází na prvním místě (i kdyby to nemělo korespondovat se skutečným pořadím osob na plakátě).⁵² Odůvodnění tohoto faktu je logické – Mao Zedong byl vnímán (a také byl) jako nemocnější a nejdůležitější osoba státu, byl dokonce mocnější než samotná hlava státu.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 Mao Zedong

Mao Zedong byl nejvýraznější osobností novodobých čínských dějin. Narodil se

---

⁴⁹ Viz plakát č. 4. „延安精神永放光芒“ (Hlavní myšlenky z Yan'an budou navždy živé).

⁵⁰ OBUCHOVÁ 2000, s. 27.

⁵¹ tamtéž, s. 28

⁵² Nejvíce očividné je to na plakátě č. 14 “毛主席同林彪，周恩来，江青，陈伯达等同志和红卫兵们在一起” (Předseda Mao a soudruzi Lin Biao, Zhou Enlai, Jiang Qing, Chen Boda spolu s Rudými gardami).

roku 1893 v provincii Hunan. Už od mládí se angažoval v politice. Začínal jako anarchista, později byl aktivní především ve své rodné provincii Hunanu, kde působil jako aktivní člen „hnutí za regionální samosprávu provincie“. ⁵³ V roce 1921 se v Šanghaji zúčastnil zakládajícího sjezdu komunistické strany, v té době však ještě nepřijal marxisticko-leninskou teorii třídního boje. Guomindangská vláda ⁵⁴ se snažila komunistickou stranu zničit, komunisté se stáhli na venkov, kde zakládaly tzv. „sovětské oblasti“. Tam oslovovali místní obyvatelstvo, které jim poskytlo podporu. Od té doby moc Mao Zedonga stále rostla. Důležitým mezníkem v dějinách Komunistické strany Číny byl tzv. „Dlouhý pochod“ v letech 1934-1935. Jeho výsledkem bylo založení nové základny v Yan’anu v severní Číně. Tam začal Mao Zedong intenzivně studovat marxisticko-leninské texty, na jejichž základě vytvořil novou ideologii – Mao Zedongovo myšlení (maoismus). Mao Zedong v Yan’anu upevnil svou moc. Jedním z nástrojů se stala tzv. „kampaň za nápravu stylu a práce“. V letech 1946-1949 proběhla v Číně třetí občanská válka – válka mezi komunisty a Guomindangem (v čele s Čankajškem). Vítězem se stali komunisté, Guomindang se stáhl na Taiwan a 1.října 1949 byla na pevnině Mao Zedongem vyhlášena Čínská lidová republika. ⁵⁵

Po založení ČLR začalo být uplatňováno plánované hospodářství. Mao Zedong chtěl však za každou cenu předstihnout v hospodářství ostatní státy, proto byl v letech 1958-1960 uskutečněn tzv. „Velký skok vpřed“, který skončil totálním neúspěchem. Mao Zedong potřeboval po tomto nezdaru opět upevnit svou pozici, a tak v roce 1966 vypukla Kulturní revoluce. Ta však byla jen další černou tečkou v dějinách ČLR. Za definitivní konec Kulturní revoluce je považována smrt Mao Zedonga 9. 9. 1976. ⁵⁶

Mao Zedong během svého života zastával mnoho vysokých postů. V letech 1954-1959 to byla funkce předsedy ČLR, v letech 1943-1976 byl předsedou komunistické strany, funkci předsedy Ústřední vojenské komise vykonával v letech 1954-1976. ⁵⁷

Mao Zedong se během Kulturní revoluce stal nejčastěji se opakujícím tématem propagandistických plakátů. Většinou je na nich zobrazen jako největší postava. A pokud tomu tak není, objevuje se na plakátech alespoň jeho zmenšená podobizna, popřípadě symboly a hesla, které na jeho osobu odkazují. Právě jeho velikost na plakátech, která nebyla náhodná, hrála důležitou roli při dekódování plakátů. To, že byl Mao Zedong na plakátech

---

⁵³ FAIRBANK 2007, s. 318.

⁵⁴ Guomindang je tzv. „Čínská národní strana“, která vládla v Číně od roku 1912 až do 40. let. Nejprve stál v jejím čele Sunjatsen, později ho vystřídal Čankajšek.

⁵⁵ FAIRBANK 2007, s. 316-383.

BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století. díl 1*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. ISBN 80-244-0251-3.

⁵⁶ FAIRBANK 2007, s. 387-448.

BAKEŠOVÁ 2003, s. 3-112.

⁵⁷ 毛泽东. http://baike.baidu.com/view/1689.htm?fr=ala0_1, (6.3. 2010).

znázornován jako nejvýraznější postava, mělo jediný důvod – upoutat oko recipienta a podvědomě si uchovat dojem z obrazu ve své mysli. Neustálým opakováním určitého obrazu je totiž možné, aby člověk uvěřil situaci tak, jak je zachycena na plakátě bez ohledu na skutečnou praxi. Právě propagandistické plakáty umožnily vytvoření kultu osobnosti Mao Zedonga, díky nim ho lidé začali vnímat jako jakéhosi boha. Mao Zedongův kult v šedesátých letech dokonce nahradil na vesnicích místní bohy.⁵⁸ Na plakátech se Mao Zedong objevuje jako „Velký učitel“, „Velký vůdce“, „Velký kormidelník“, „Vrchní velitel“ atd. Lidé mu bezmezně důvěřovali a považovali ho na světlo svého života, za alfu i omegu všeho. O posílení kultu osobnosti Mao Zedonga se velkou mírou zasloužil Lin Biao, který vydal tzv. „Rudou knížku“ Mao Zedongových citátů, která se v Číně tiskla po milionech a nakonec ji nesměl postrádat žádný správný revolucionář. Mao Zedongova ideologie prosákla do všech sfér lidského života. Během Kulturní revoluce bylo údajně vytištěno na 2,2 miliardy oficiálních portrétů Mao Zedonga. Jeho portrét nesměl chybět v žádné domácnosti a dokonce vyžadoval speciální zacházení. Nepřítomnost portrétu v domácnosti či jen jeho nesprávné umístění mohlo vést k označení viníka za kontrarevolucionáře či rovnou k jeho perzekuci.⁵⁹ Lidé Mao Zedonga a jeho myšlení oslavovali a pilně studovali jeho vybrané spisy. I přes to, jaká tragédie byla kvůli Mao Zedongovi Kulturní revolucí v Číně způsobena, a přestože byly po jeho smrti odsouzeny výstřelky Kulturní revoluce, zůstává Mao Zedongova ikona oblíbena až dodnes.

Velikost postavy Mao Zedonga na propagandistických plakátech odkazuje na velikost jeho osobnosti. Mao Zedong byl tou nejdůležitější osobou tehdejší Číny, byl dokonce důležitější než hlava státu. Na plakátech je často zobrazován jako jediný zdroj světla, za kterým se všichni lidé obdivně a úctyhodně otáčejí, proto je většinou jeho tvář vyobrazena v načervenalých, teplých odstínech. Je označován jako „rudé slunce“ celého lidu. Rudá či červená barva je symbolickou barvou jak revoluce, tak komunismu, proto na plakátech převažuje a proto bývá Mao Zedong zachycen na pozadí rudého slunce. Mao Zedongova tvář je téměř vždy usměvavá, odhodlaná, vyrovnaná. Jeho zakulacený usměvavý obličej nejenže navozuje pocit dostatku až blahobytu, navíc se někdy až nápadně podobá Buddhově tváři.

Na plakátech se Mao Zedong většinou objevuje ve vojenské uniformě⁶⁰ s červenými výložkami v límci a červenou hvězdou na čepici, což odkazuje jak na komunismus, tak na revoluci. Pokud na plakátech není přímo vyobrazena Mao Zedongova osoba, jsou na nich často jiné symboly související s jeho osobou – např. „Rudá knížka“, „Mao Zedongovy

---

⁵⁸ FAIRBANK 2007, s. 447.

⁵⁹ LANDSBERGER 2008, s. 16-17.

⁶⁰ Mao Zedong stál v letech 1954-1976 v čele Ústřední vojenské komise (FAIRBANK 2007, s. 393.), proto má na plakátech často oblečenou uniformu.

vybrané spisy“, hesla a citáty, odznak se siluetou Mao Zedonga atd.

2.1.1 敬祝毛主席万寿万疆 (1)

Uctivě přejeme předsedovi Maovi dlouhý život

人民美术出版社，六八年

Renmin meishu chubanshe, 68 nian

Na tomto plakátě se nachází jedno z nejtypičtějších vyobrazení Mao Zedonga na pozadí rudého slunce⁶¹ s paprsky rozprostírajícími se do všech koutů. Tento výjev má vytvořit dojem božské podstaty Mao Zedonga. Stejně jako je Slunce středem vesmíru, kolem kterého se otáčejí planety, tak se i Mao Zedong nachází ve středu dění Kulturní revoluce, je velkým vůdcem a učitelem. Od něj pochází všechno „světlo“ dopadající na lid, tedy symbolicky nejen významné činy a vůdcovství obecně, ale především jeho ideologie – maoismus - jako jakési „státní náboženství“. Slunečnice pod Mao Zedongovou postavou představují čínský lid. Slunečnice se v běžném životě otáčejí za sluncem, stejně tak je tomu i na tomto plakátě. Mao Zedong bývá na plakátech často označen jako „rudé slunce“, slunečnice otáčející se na plakátě za sluncem se tedy obracejí na Mao Zedongovu osobu. Mao Zedong má na sobě uniformu revoluční armády, pro kterou jsou typické rudé výložky v límci a rudá hvězda na čepici odkazující na komunismus a revoluci. Mao Zedong je zde zobrazen s plnými tvářemi, čímž připomíná Buddhu a implicitně tak odkazuje na osvícení. Jeho postava má působit nadpozemsky, každý by k ní měl vzhlížet. Heslo plakátu vyjadřuje přání dlouhého života Mao Zedonga – tak jako slunce vychází každý den pořád dokola a je jedinou pozemskou jistotou, tak i Mao Zedong se má stát takovýmto sluncem čínského lidu.

2.1.2 伟大的领袖和导师毛泽东主席 (2)

Velký vůdce a učitel předseda Mao

人民美术出版社，1966年1月

Renmin meishu chubanshe, 1966 nian 1 yue

Oficiální portrét Mao Zedonga.

---

⁶¹ Slunce je v Číně symbolem císaře. (EBERHARD 2001, s. 229.)

2.1.3 不到长城非好汉 (3)

Kdo nedorazil na Velkou čínskou zed', není správný hrdina

中央美术学院版画系战斗组, 1972年10月1日

Zhongyang meishu xueyuan banhuaxi zhandouzu, 1972 nian 10 yue 1 ri

红衛兵

Rudé gardy

Heslo plakátu je původně úryvkem básně Mao Zedonga, kterou Mao složil v roce 1935. Mao Zedong báseň složil poté, co během Dlouhého pochodu (1934-5)⁶² přešel hory Liupan a došel až k Velké čínské zdi. Heslo má vyjadřovat to, že ten, kdo během Dlouhého pochodu nedošel až na sever k Velké čínské zdi, není hrdinou. Toto heslo postupem času zlidovělo a používá se až dodnes.⁶³

Heslo podporuje kult vytvořený kolem Mao Zedonga. Mao Zedong se stal hrdinou Dlouhého pochodu - stejně tak by se i Rudé gardy (v pozadí s červenými páskami na levé paži) měly stát hrdiny Kulturní revoluce, přestože to nebude lehké. Mao Zedong je největší postavou na plakátě, je to vůdce Rudých gard (na levé paži má pásku Rudých gard), které zdraví typickým gestem. Rudé gardy v pozadí nesou rudé vlajky a Rudé knížky, čímž vyjadřují věrnost revoluci a Mao Zedongovi.

2.1.4 延安精神永放光芒 (4)

Hlavní myšlenky z Yan'anu budou navždy živé

中央美术学院版画系战斗组, 1972年10月1日

Zhongyang meishu xueyuan banhuaxi zhantouzu, 1972 nian 10 yue 1 ri

Město Yan'an v provincii Shaanxi (陝西) hrálo v dějinách Komunistické strany Číny velkou roli. Po dokončení Dlouhého pochodu v roce 1935 se Yan'an stal střediskem

⁶² Dlouhý pochod byl významným mezníkem v dějinách Číny. Aktéry Dlouhého pochodu byli komunisté, kteří se během boje proti Guomindangu vydali pěšky z jižní Číny až na sever. Na začátku Dlouhého pochodu stálo více jak 85000 mužů, do cíle jich však dorazilo jen asi 4000. Velká část osob během pochodu (cca 3000 km) zahynula, jiní dezertovali atd. (BAKEŠOVÁ 2001, s. 69-72.)

⁶³ Dnes ale už nejde o žádné hrdinství, ale o to, že by měl člověk navštívit Velkou čínskou zed' jako jednu z nejvýznamnějších čínských památek, jinak není „správný“ Číňan.
不到长城非好汉. http://baike.baidu.com/view/910153.htm?fr=ala0_1_1, (17.3. 2010).

revolučního myšlení a až do roku 1948 zde byl situován ústřední výbor strany. Právě zde Mao Zedong studoval marxistické texty, které pak použil pro vytvoření své vlastní ideologie maoismu. Mao Zedong měl již v té době velkou moc. Do Yan'anu přicházelo mnoho nových komunistů z různých míst Číny, kteří se nezúčastnili Dlouhého pochodu a jejichž myšlení nebylo totožné s jádrem komunistů, kteří Dlouhý pochod dokončili. Mao Zedong potřeboval upevnit nejen své postavení, ale také zajistit jednotu strany a disciplínu. Proto v letech 1942-1944 proběhla tzv. „kampaň za nápravu stylu práce“, během které byli především intelektuálové kritizující vedení donuceni podrobit se sebekritice a podřídit se tak linii strany. Známý jsou dva projevy Mao Zedonga o literatuře a umění⁶⁴, které v Yan'anu pronesl a které měly zásadní dopad na tvorbu literatury až do konce Kulturní revoluce.⁶⁵

Na plakátě jsou spojeny tři symboly odkazující na město Yan'an. Jednak je to portrét Mao Zedonga za mlada, kdy v Yan'anu působil, a dále to jsou pak dva symboly města - 宝塔山 - hora Baotashan pojmenovaná podle pagody⁶⁶, která na ní stojí, a 延河桥 - Yanheqiao - most přes řeku Yan. Zajímavostí tohoto plakátu je, že spojuje několik časových rovin. Most přes řeku Yan byl totiž postaven až v roce 1959, kdy už Mao Zedong v Yan'anu dávno nepůsobil. Tento fakt však nijak nenarušuje hlavní myšlenku plakátu. Jde hlavně o výstižné zobrazení města pomocí jeho typických znaků.⁶⁷

2.1.5 无产阶级文化大革命全面胜利万岁! (5)

Ať žije totální vítězství Velké proletářské kulturní revoluce!

人民美術出版社出版，1969年12月第1次印制

Renmin meishu chubanshe chuban, 1969 nian 12 yue di 1 ci yinzh

炮打司令部

(我的一张大字报)

全国第一张马克列主义的大字报和人民日报评论员的评论，写得何等好呵；请同志们

---

⁶⁴ tzv. „Hovory o literatuře a umění“

⁶⁵ FAIRBANK 2007, s. 350, 358-389, 366-369.
BAKEŠOVÁ 2001, s. 84.87.

⁶⁶ Pagoda byla vystavěna již za dynastie Tang. (宝塔山. http://baike.baidu.com/view/32687.htm?fr=ala0_1_1, (25.3. 2010).)

⁶⁷ 宝塔山. http://baike.baidu.com/view/32687.htm?fr=ala0_1_1, (25.3. 2010).
延河桥. http://baike.baidu.com/view/1203365.htm?fr=ala0_1, (25.3. 2010).

重读一遍张大字报和这个评论。可是在五十多天里，从中央到地方的某些领导同志，却反其道而行之，站在反动的资产阶级立场上，实行资产阶级专政，将无产阶级轰轰烈烈的文化大革命运动打下去。颠倒是非，混淆黑白，围剿革命派，压制不同意，实行白色恐怖，自以为得意，长资产阶级的威风，灭无产阶级的志气，又何其毒也！联系到一九六二年的右倾和一九六四年形“左”而实右的错误倾向。岂不是可以发人深醒的吗？

毛泽东

„Palte na štáby“

(*Můj první dazibao*⁶⁸)

Jak úžasně byl napsán První národní marxisticko-leninský dazibao a výklad od komentátorů Lidového deníku! Prosím soudruhy, aby si ještě jednou přečetli tento dazibao a jeho výklad. Nicméně, během více jak padesáti dnů někteří vedoucí a soudruzi, kteří pocházejí nejen z pekingského ústředí, ale i z jiných míst Číny, oponovali doktríně a linii tohoto dazibao, stáli v pozici reakcionářské buržoazie, zavedli diktaturu buržoazie a potlačili silné proletářské hnutí kulturní revoluce, vydávali černé za bílé, směšovali pravdu se lží, obkličovali a ničili revolucionáře, potlačovali ty, kteří nesouhlasili, zavedli bílý [protikomunistický] teror a ještě se sebou byli spokojeni, rozvíjeli moc a vliv buržoazie, ničili proletářské ambice, jaká to zkaženost! Spojili se s pravičáky roku 1962 a levicí roku 1964, dělali pravičácké chyby a uskutečňovali pravičácké tendence. Cožpak nelze, aby se lidé probudili a uvědomili si skutečnou pravdu?

Mao Zedong

红衛兵

Rudé gardy

革命造反派

Revoluční bouřící se skupina

热烈欢迎毛主席的一張大字报！

Srdečně vítáme první dazibao předsedy Maa

通知

Oznámení

---

⁶⁸ *Dazibao* jsou tzv. noviny velkých znaků, které sloužily k vyjádření postoje a hlavně ke kritice a byly vyvěšovány na veřejných místech. Původně se pro jejich výrobu užívaly staré noviny, na které se pak psalo štětcem. (BAKEŠOVÁ 2003, s. 87.)

中国共产党中央委员会关于无产阶级文化大革命的決定

Rozhodnutí Ústředního výboru Komunistické strany Číny týkající se Velké proletářské kulturní revoluce

打倒资产阶级司令部

Štáb pro svrnutí buržoazie

彻底摧毁资产阶级司令部

Štáb pro důsledné zničení buržoazie

Mao Zedongův *dazibao* „Palte na štáby“ byl poprvé uveřejněn 5. srpna 1966. Přestože v něm Mao Zedong neuvádí žádné konkrétní osoby a útočí obecně na buržoazii, týká se kritika Deng Xiaopinga (邓小平) a především tehdejší hlavy státu Liu Shaoqiho (刘少奇)⁶⁹, který byl označen za „muže číslo jedna jdoucí kapitalistickou cestou“⁷⁰. Liu Shaoqi si totiž dovolil nesouhlasit s novou stranickou politikou kulturní revoluce, kterou Mao Zedong prosadil v srpnu 1966.⁷¹

Tzv. „První národní marxisticko-leninský *dazibao*“ byl původně v květnu 1966 vylepen pod jiným názvem v jídelně vysoké školy „Beijing Daxue“ a útočilo se v něm na vedení školy. Poté, co si ho Mao Zedong přečetl, začal usilovat o jeho rozšíření po celé zemi, jeho obsah byl dokonce vysílán v rádiu.⁷²

Na plakátě je vyobrazen Mao Zedong se štětcem v ruce, který odkazuje na to, že byl *dazibao* (v pravém horním rohu) napsán právě jím. Na štětcu jsou patrné zbytky červené barvy – *dazibao* byl napsán červenou barvou, aby tak zdůraznil jeho prokomunistickou a prorevoluční ideu. Mao Zedongova levá ruka a pohled směřují směrem na *dazibao*, aby na něj upozornili. Mao Zedongova postava na plakátě dominuje, byl to totiž právě on, kdo prosadil kulturní revoluci. Mao Zedong má na sobě revoluční uniformu (červené výložky v límci), kolem něj vlají rudé vlajky (u některých je zřetelná žlutá hvězda odkazující na komunismus), za ním lze vidět masy lidí podporující jak hlavní myšlenku jeho *dazibao* (hesla namířená proti kapitalistické třídě buržoazie), tak i revoluci a jeho osobu (lidé mají v rukou Rudé knížky, portréty Mao Zedonga, jeho spisy). Po pravé straně Mao Zedonga se nacházejí masy obyčejných lidí, zatímco po jeho levé straně jdou zástupy vojáků (zelené a modré uniformy, na čepicích rudá hvězda, Rudé knížky nad jejich hlavami). Výjev

---

⁶⁹ Více ke kritice Deng Xiaopinga a Liu Shaoqiho u plakátu č. 24 „我们一定要把党内反革命份子揪出来。“ (Určitě musíme ve straně vysídit kontrarevoluční živly a vyhnat je z ní.).

⁷⁰ BAKEŠOVÁ 2003, s. 91.

⁷¹ tamtéž, s. 88-89

⁷² 炮打司令部. http://baike.baidu.com/view/272176.htm?fr=ala0_1_1, (31.3.2010).

⁷² tamtéž

na plakátě je oslavou vítězství revoluce, proto na něm převažuje červená barva.

2.1.6 我们敬爱的毛主席 (6)

Náš respektovaný a milovaný předseda Mao

人民美术出版社，一九六一年十月

Renmin meishu chubanshe, 1961 nian 10 yue

Mao Zedong bývá často na plakátech zobrazen mezi prostým lidem, jak je tomu i v tomto případě. Mao Zedong se setkává s malými dětmi, které mu přinesly kytice pivoněk. Pivoňky v Číně symbolizují nejen jaro, ale také lásku.⁷³ Také jsou považovány za květiny vznešenosti.⁷⁴ Mao Zedong na plakátě funguje jako jakýsi „velký“ otec. Děti i Mao Zedong jsou plní radosti. Setkání s dětmi je velmi neformální, Mao Zedong děti zlehka objímá a jedno z dětí mu dokonce zavazuje rudý pionýrský šátek kolem krku, čímž vyjadřuje, že jsou si rovni (co se týče ideologie). Pionýrské organizace byly nástrojem komunistické strany, proto můžeme na krku jednoho z dětí vidět rudý šátek symbolizující příslušnost k této organizaci. Děti jsou krásně oblečeny a upraveny, mají plné tváře, což navozuje pocit, že jsou dobře zajištěny a mají všeho dostatek. Dívka, která Mao Zedongovi uvazuje šátek, má oblečeny červené šaty a ve vlasech má zelené mašle – tato kombinace barev nese zvláštní význam, obě barvy totiž symbolizují život.⁷⁵ Chlapci vlevo k Mao Zedongovi obdivně vzhlížejí. Na plakátě převažují syté barvy, zejména červená jako nejen barva revoluce, ale i barva symbolizující mládí, štěstí a život.⁷⁶ Celý výjev působí harmonickým dojmem.

2.1.7 毛主席在武汉畅泳长江 (7)

Předseda Mao ve Wuhanu bez problémů plave v Dlouhé řece

人民美术出版社，1966年7月16日

Renmin meishu chubanshe, 1966 nian 7 yue 16 ri

---

⁷³ OBUCHOVÁ 2000, s. 186.

⁷⁴ EBERHARD 2001, s. 199.

⁷⁵ tamtéž, s. 38

⁷⁶ OBUCHOVÁ 200, s. 27.

EBERHARD 2001, s. 37.

Mao Zedong v županu na lodi zdraví lid typickým gestem pravé ruky.

V roce 1966 byla uveřejněna zpráva, že si Mao Zedong zaplavával v Dlouhé řece ve městě Wuhan⁷⁷. Tato zpráva vyvolala mezi lidmi velké nadšení, neboť mnoho venkovanů vůbec plavat neumělo a navíc plavání v Dlouhé řece nebylo běžnou praxí. Koryto řeky je totiž velmi široké a řeka má velmi silný proud. Z Mao Zedonga se rázem stal hrdina a vzor pro ostatní sportovce. Mao Zedong si v Dlouhé řece zaplavával již dříve, ale v roce 1966 mu bylo již 73 let, proto byl tolik za tento svůj počin obdivován. Díky plavání v Dlouhé řece ještě více stoupl v očích druhých a byl tím tak podpořen kult vytvořený kolem jeho osoby. Spousta lidí dokonce věřila, že má nadlidské schopnosti.⁷⁸

2.2 Oslava Mao Zedongovy ideologie

Mao Zedongovo myšlení (maoismus)⁷⁹ vychází z ideologie marxismu-leninismu, kterou Mao Zedong studoval během svého působení v Yan'anu v 30. letech. Původní ideologii marxismu-leninismu nebylo možno aplikovat na čínské prostředí, tolik odlišné od prostředí Sovětského svazu, proto musela být tato ideologie v první řadě „počínštěna“. Maoismus tedy nese hlavní zásady marxismu-leninismu, které jsou ovšem přizpůsobeny čínským podmínkám. Maoismus byl v době Kulturní revoluce výchozí ideologií, kterou měl každý pilně studovat. K tomu měla sloužit tzv. „Rudá knížka“ a tzv. „Mao Zedongovy vybrané spisy“. Rudá knížka byla zkompileována Lin Biaem a je to v podstatě sborník citátů, projevů a spisů Mao Zedonga, který byl původně určen pro armádu v rámci politizace armády. Později se dokonce stala jakousi „biblí“ správného revolucionáře. Jako „Rudá knížka“ byla označena až Rudými gardami pro svůj červený přebal. Rudou knížku vlastnil během Kulturní revoluce téměř každý, byla oblíbená i pro svou malou velikost, takže ji lidé mohli mít u sebe téměř za každé situace. Na plakátech se často opakuje, jak lidé mávají Rudou knížkou nad hlavou, čímž vyjadřují loajalitu Mao Zedongově ideologii. Další důležitým ideologickým dílem byly Mao Zedongovy vybrané spisy, které vznikaly v letech 1925-1957. Tyto spisy měly být pečlivě studovány, dokonce se dávaly např. jako svatební dar novomanželům. Mao Zedongovy vybrané spisy se skládají z pěti svazků, svazek pátý byl vydán až po jeho smrti v roce 1977.⁸⁰

---

⁷⁷ Wuhan je hlavním městem provincie Hubei, střední Čína.

⁷⁸ FAIRBANK 2007, s. 431.

⁷⁹ Pojem „Mao Zedongovo myšlení“ je podle Johna K. Fairbanka používán především Číňany, zatímco pojem „maoismus“ je moderní termín používaný hlavně na Západě. Oba pojmy mají stejný význam.

⁸⁰ FAIRBANK 2007, s. 358-366.

红宝书. http://baike.baidu.com/view/390691.htm?fr=ala0_1_1, (8.3.2010).

毛泽东选集. <http://baike.baidu.com/view/138481.htm>, (8.3.2010).

2.2.1 伟大的马克思主义，列宁主义，毛泽东思想万岁！（8）

At' žije velkolepá ideologie marxismu-leninismu a Mao Zedongovo myšlení!

人民美術出版社出版，一九六三年，鲁迅美术学院集体创作

Renmin meishu chubanshe chuban, 1963 nian, Luxun meishu xueyuan jiti chuangzuo

Mao Zedong je hlavní postavou plakátu. Vpravo nahoře jsou vyobrazeni jeho ideologičtí předchůdci (zleva: Karl Marx, Friedrich Engels, Vladimír Iljič Lenin a Josif Vissarionovič Stalin), kteří se na něj dívají – symbolicky mu tak předávají své myšlenky a zkušenosti. Na pozadí dole se nachází ozbrojený čínský lid ochotný bránit svou zemi, Mao Zedongovu ideologii i Mao Zedonga samotného. Nad jejich hlavami je možné spatřit Mao Zedongovy vybrané spisy, rudé vlajky, čínskou národní vlajku. Přestože heslo plakátu vyjadřuje oslavu jak marxismu-leninismu, tak i Mao Zedongova myšlení, je hlavní myšlenkou plakátu především oslava myšlení Mao Zedonga. Na plakátě jsou sice zachyceny všechny zásadní postavy marxisticko-leninské ideologie, ale Mao Zedongova postava na plakátě dominuje, což symbolizuje to, že jsou jeho myšlení i jeho osoba důležitější než myšlení ostatních postav (resp. Marxe, Engelse, Lenina a Stalina).

2.2.2 毛泽东选集（9）

Mao Zedongovy vybrané spisy

中央美术学院版画系战斗组，1972年10月1日

Zhongyang meishu xueyuan banhuaxi zhandouzu, 1972 nian 10 yue 1 ri

Na plakátě jsou zachyceni lidé držící nad hlavou Mao Zedongovy vybrané spisy na pozadí slunečních paprsků, které souvisejí s Mao Zedongem. Stejně jako postava Mao Zedonga na pozadí slunce či slunečních paprsků má vyvolat dojem božské podstaty jeho osoby, podobně to platí i u jeho spisů, které jsou zde navíc vyobrazeny v enormní velikosti. Lidé vlevo drží Mao Zedongovy vybrané spisy v náručí. Postava vojáka, dělníka držícího kladivo i postava rolníka držícího motyku vyjadřují to, že by se Mao Zedongova ideologie měla rozšířit do všech společenských tříd.

2.3 Lin Biao

Lin Biao (1907-1971) byl vynikající vojevůdce a v 60. letech ministr národní obrany, který prosazoval politizaci armády. Je autorem tzv. „Rudé knížky“ (jinak také „Citáty předsedy Mao“⁸¹), tj. sborník citátů, projevů a spisů Mao Zedonga, která měla politizaci armády podpořit. Zároveň byl také původcem kampaně „Učit se od Lidově osvobozené armády“. Lin Biao stál během Kulturní revoluce po boku Mao Zedonga, v roce 1969 byl dokonce prohlášen za jeho nástupce. Jejich dobré vztahy pramenily již z dob boje proti Guomindangu, kdy Lin Biao velel Lidově osvobozené armádě. Po roce 1969 však došlo k úpadku jeho postavení v závislosti na snaze Mao Zedonga oslabit význam armády v politickém systému. Jedním z projevů ztráty pozice Lin Biao, který lze zpozorovat na plakátech, bylo to, že Lin Biao už nestál po boku Mao Zedonga, ale v odstupu za ním. Lin Biao nakonec začal osnovat spiknutí proti samotnému Mao Zedongovi. Ten se však o jeho záměrech dozvěděl a Lin Biao ze strachu uprchl. Jeho letadlo se však na útěku za nevyjasněných okolností zřítilo nad Mongolskem. Jeho osoba byla ještě po jeho smrti kritizována v rámci kampaně „Kritika Lin Biao a Konfucia“, která začala v roce 1974.

Na většině plakátů má Lin Biao na sobě uniformu a na hlavě čepici (to proto, že byl údajně holohlavý). V ruce drží Rudou knížku, kterou sám zkompiloval a která se stala jakousi „biblí“ maoismu.⁸²

2.3.1 我们最敬爱的伟大领袖毛主席和他亲密战友林彪同志检阅文化革命大军 (10)

Námi nejvíce vážený a milovaný veliký vůdce předseda Mao a jeho drahý spolubojovník soudruh Lin Biao se účastní přehlídky revoluční armády

人民美术出版社， 六六年

Renmin meishu chubanshe, 66 nian

Mao Zedong a Lin Biao jsou zde zachyceni v době jejich největší spolupráce a dobrých vzájemných vztahů. Lin Biao stojí po levé straně Mao Zedonga, což v Číně vyjadřuje úctu k společensky výše postavené nebo respektované osobě. Lin Biao měl

---

⁸¹ BAKEŠOVÁ 2003, s. 91.

⁸² FAIRBANK 2007, s. 377, 388, 425, 428-432, 436, 442.

BAKEŠOVÁ 2003, s. 93.

LANDSBERGER, Stefan R. **Lin Biao**. <http://chinese posters.net/themes/linbiao.php>, (8.3.2010).

drobnější postavu, což je patrné i na plakátě. Lin Biao drží v ruce Rudou knížku. Mao Zedong i Lin Biao jsou podle výrazu tváře s vojenskou přehlídkou spokojeni, panuje mezi nimi dobrá nálada.

2.3.2 红军不怕远征难 (11)

Rudá armáda se nebojí toho, že pochod bude těžký

中央美术学院版画系战斗组, 1972年10月1日

Zhongyang meishu xueyuan banhuaxi zhandouzu, 1972 nian 10 yue 1 ri

中国农民红军

Čínská dělnicko-rolnická rudá armáda

Výjev na tomto plakátě je zajímavý tím, že spojuje několik symbolických rovin najednou. Je to např. spolupráce Mao Zedonga (na plakátě zachycen jako mladý muž) a Lin Biao (vyobrazen ve zralém věku⁸³), kteří sledují pochod Rudé armády. Heslo na plakátě sice obsahuje pojem 远征 (tedy obecně pochod či expedice), ale odkazuje v podstatě na tzv. Dlouhý pochod Rudé armády⁸⁴ z let 1934-5. Zároveň na něj odkazuje i mladá tvář Mao Zedonga, který se Dlouhého pochodu v mládí zúčastnil. Rudá armáda je zde symbolizována rudými vlajkami v pozadí, vlajka v popředí však odkazuje na Čínskou dělnicko-rolnickou rudou armádu, která fungovala za Kulturní revoluce. Na vlajce je také umístěn znak typický pro komunismus – pěticípá hvězda se srpem a kladivem, což symbolizuje spojení dvou společenských tříd dělníků a rolníků. Celý výjev na plakátě se tedy v podstatě posouvá do širší symbolické roviny kombinující minulé úspěchy s vírou na úspěch budoucí. Tak, jako komunisté v minulosti úspěšně provedli Dlouhý pochod, tak by i Kulturní revoluce měla postupovat úspěšně vpřed, přestože to nebude lehké.

---

⁸³ Mao Zedong byl o 14 let starší než Lin Biao, proto je způsob zobrazení Mao Zedonga a Lin Biao na plakátě přinejmenším neobvyklé. Důležitý je význam tohoto způsobu zobrazení Mao Zedonga a Lin Biao – mladá tvář Mao Zedonga odkazuje na úspěch Dlouhého pochodu, kterého se v mládí zúčastnil, zároveň jeho osoba jako taková ve spojení s postavou Lin Biao odkazuje především na období začátku Kulturní revoluce, kdy byly jejich vzájemné vztahy velmi dobré.

⁸⁴ Pojem Rudá armáda se používá i pro armády jiných zemích, resp. těch s komunistickým režimem. Čínské armádě se (nejen) v době Kulturní revoluce říkalo i Lidově osvobozenecí armáda (LOA).

2.3.3 中国人民解放军是毛泽东思想大学校 (12)

Čínská lidově osvobozenecká armáda je velkou školou maoismu

南京部队空军红? 笔作, 上海市出版革命组出版, 1970年8月新1版第2次印制
*Nanjing budui kongjun hong?bi zuo, Shanghai Shi chuban gemingzu chuban, 1970 nian 8 yue
xin 1 ban di 2 ci yinzh*

中国人民解放军

Čínská lidově osvobozenecká armáda

毛泽东思想宣传对

Maoistická propagandistická skupina

‘五七’劳动学校

Škola 7. května

Tematika plakátu odkazuje na politizaci armády, kterou prosazoval Lin Biao. Heslo „Škola 7. května“ souvisí s převýchovou intelektuálů a kádrů, kteří byli posíláni na venkov, aby se tam učili od rolníků manuální práci a věnovali se studiu Mao Zedongových vybraných spisů.⁸⁵

Vojáci drží v ruce Rudou knížku, v pozadí vlají rudé vlajky s hesly. Mezi vojáky jsou k vidění nejen příslušníci pozemských vojsk (zelená uniforma s červenými výložkami v límci), ale i leectva (voják v pozadí v letecké čepici s brýlemi). Síla armády je symbolizována zbraněmi, ale i vzhledem a velkým počtem vojáků. Vojáci působí až heroicky, a to především díky třem v popředí stojícím vojákům, jejichž zevnějšek je jakýmsi prototypem vojáka objevujícího se na mnohých plakátech z dob Kulturní revoluce. Nad armádou je vyobrazen usmívající se Mao Zedong v uniformě jako její nejen vojenský, ale především ideologický vůdce.

2.4 Rudé gardy

Rudé gardy, které byly v roce 1966 založeny Mao Zedongem, se staly hlavními aktéry Kulturní revoluce. Skládaly se především z městské studentské mládeže, která byla díky své

---

⁸⁵ BAKEŠOVÁ 2003, s. 93.

LANDSBERGER, Stefan R. **Seven May Cadre Schools (1968)**. <http://chineseposters.net/themes/seven-may-cadre-schools.php>, (8.3.2010).

Viz plakát „5.7 道路光辉灿烂“ (*Cesta 7. května je jasná a nádherná*).

nezkušenosti snadno manipulovatelná. Studenti se řídili hesly „Palte na štáby“ a „Učit se revoluci prováděním revoluce“. V praxi šlo v první řadě o kritiku nadřízených, což později vedlo dokonce až k teroru a zabíjení. Po uveřejnění úvodníku Chen Bodaa „Vymýtí staré d'ábly“ začaly rudé gardy bojovat proti tzv. „čtyřem starým“ – staré myšlení, stará kultura, staré zvyklosti a obyčeje. Z rudých gard se postupem času staly nezvladatelné destruktivní skupiny studentů, kteří se rozštěpili na frakce bojující mezi sebou. Přítrž tomuto chaosu učinil až Mao Zedong, který radikální studenty začal posílat na venkov na převýchovu a Rudé gardy v roce 1968 nakonec zrušil.⁸⁶

2.4.1 毛主席亲自接见红卫兵小将 (13)

Předseda Mao se osobně setkává s mladými bojovníky Rudých gard

人民美術出版社出版，一九七四年，王为政，李间汉作

Renmin meishu chubanshe chuban, 1974 nian, Wang Weizheng, Li Jianhan zuo

毛主席万岁!

Až žije předseda Mao!

无产阶级革命路线胜利万岁!

Ať žije vítězství linie Velké proletářské kulturní revoluce !

Na plakátě je Mao Zedong přátelsky vítán Rudými gardami. Mezi Rudými gardami se nacházejí i zástupci čínských národnostních menšin, které mají na sobě tradiční oblečení. Dvě osoby mají na svém oblečení připnutý odznak s podobiznou Mao Zedonga. Symbolem Rudých gard je červená páska na levém rukávě s nápisem 红卫兵 (tzn. Rudé gardy). Vpravo nahoře jsou hesla oslavující Mao Zedonga a revoluci vynášena k nebi balónky, které mají slavnostní charakter. Výjev na plakátě je vyobrazen v sytých barvách, což ještě více podtrhuje pozitivní atmosféru setkání.

---

⁸⁶ FAIRBANK 2007, s. 432-436.

BAKEŠOVÁ 2003, s. 87-92.

LANDSBERGER, Stefan R. **Up to the mountains, down to the villages (1968).**
<http://chinese posters.net/themes/up-to-the-mountains.php>, (8.3.2010).

2.4.2 毛主席同林彪，周恩来，江青，陈伯达等同志和红卫兵们在一起 (14)

Předseda Mao, soudruzi Lin Biao, Zhou Enlai, Jiang Qing, Chen Boda a další spolu s Rudými gardami

一九六七年

1967 nian

Zajímavostí tohoto plakátu je popis osob pod fotografií. Pořadí jmen totiž není dáno podle toho, v jakém pořadí se osoby na fotografii nacházejí, ale podle jejich důležitosti za Kulturní revoluce. Jako první je samozřejmě uveden Mao Zedong, dále pak ministr národní obrany Lin Biao, premiér Zhou Enlai, Maova žena Jiang Qing a ideolog Chen Boda. Reálné pořadí osob na fotografii je však toto: Chen Boda (úplně vlevo s brýlemi), Mao Zedong (uprostřed), Lin Biao, Zhou Enlai a Jiang Qing (úplně vpravo s brýlemi). Rudé gardy, představované mladými lidmi, vyjadřují nadšení ze setkání s vůdci revoluce, nad hlavami drží Rudou knížku, čímž symbolicky vyjadřují věrnost Mao Zedongovi a jeho ideologii.

2.4.3 光辉的榜样，伟大的创举 — 毛主席第八次检阅文化革命大军

最高的标示：你们要关心国家大事，要把无产阶级文化大革命进行到底！ (15)

Skvělý vzor, velký průkopnický počín – předseda Mao se po osmé účastní přehlídky revoluční armády

Nejvyšší cíl: Musíte se postarat o záležitost země, musíte dovést Velkou proletářskou kulturní revoluci až do konce!

大型彩色文献纪录片，中央新闻记录电影制片厂，八一电影制片厂联合摄制，中国电影发行放映公司发行

Daxing caise wenxian jilupian, Zhongyang xinwen jilu dianying zhipianchang, 81 Dianying zhipianchang lianhe shezhi, Zhongguo dianying faxing fangying gongsi faxing

Mao Zedong a Lin Biao se účastní prohlídky revoluční armády. Lin Biao drží v ruce Rudou knížku, kterou sám zkompiloval. Mao Zedong z auta kyne rudým gardám a sděluje jim

jejich posláním. Rudé gardy v pozadí zdraví svého vůdce vlajícími vlajkami (s nápisem Rudých gard) a Rudými knížkami. Celá akce má slavnostní charakter. Mao Zedong má vyšší a celkově maskulinnější postavu než Lin Biao, což odpovídalo skutečné situaci, Lin Biao byl totiž velmi drobné postavy. Mao Zedong i Lin Biao mají na sobě armádní uniformu, což poukazuje na jejich funkci ve státě (Mao Zedong byl vrchním velitelem armády a Lin Biao ministrem národní obrany.) Zajímavostí jsou bílé rukavičky řidiče vozidla. To je, dalo by se říci, čínskou specialitou, kterou lze zpozorovat i dnes, hlavně u taxikářů a řidičů autobusů. Na plakátě převažují teplé odstíny barev, především červená barva jako barva revoluce.

2.4.4 一月风暴胜利万岁 (16)

Až žije vítězství „lednového větru“!

上海人民美術出版社出版，1969年10月第1次印制

Shanghai Renmin meishu chubanshe, 1969 nian 10 yue di 1 ci yinzhì

上海工人革命造反队

Šanghajská dělnická revoluční bouřící se skupina

紅衛兵

Rudé gardy

毛主席万岁!

Ať žije předseda Mao!

打倒经济主意!

Pryč s ekonomismem!

人民日報

Lidový deník

无产阶级革命派联合起来!

Proletářští revolucionáři, spojte se!

毛泽东思想宣傳队

Maoistická propagandistická skupina

上海农民革命造反队

Šanghajská revoluční bouřící se skupina

欢庆中央贺电

Radostně oslavit gratulační telegram z ústředí

战无不胜的毛泽东思想万岁！

At' žije nepřekonatelné myšlení Mao Zedonga!

最高的指示：人民，只有人民才是创造世界历史的运动。

Nejvyšší instrukce: Lid, teprve lid může pohnout světovými dějinami.

誓死捍卫毛主席的革命路线！

Záruka života spočívá v hájení revoluční linie předsedy Maa!

无产阶级文化大革命万岁！

At' žije Velká proletářská kulturní revoluce!

机关干部革命造反队

Revoluční bouřící se skupina kádru

抓革命，促生产。

Využít revoluci, urychlit produkci.

歡庆中央贺电

Radostně oslavit gratulační telegram z ústředí⁸⁷

Pojem „lednový vítr“ (vanoucí ze Šanghaje) označuje chaotickou situaci v Číně v lednu 1967. V Pekingu bylo schváleno, aby se moci chopily Rudé gardy. Nezkušení mladí rudogardisté začali v úřadech nahrazovat funkcionáře. Nejdramatičtější byla situace v Šanghaji, odkud se vlna anarchie a teroru šířila do ostatních míst Číny.⁸⁸ Vůdcem šanghajských anarchistů se stal Wang Hongwen (王洪文).⁸⁹ V Šanghaji vznikla tzv. „pařížská komuna XX. století“, která se chopila moci. Běžný život byl na mnohých místech naprosto ochromen. „Lednový vítr“ byl zprvu podporován Mao Zedongem, ale v únoru téhož roku byla z iniciativy Zhou Enlaie přijata opatření ke zmírnění situace, jež nesla označení „únorový vítr“.⁹⁰

Na plakátě panuje chaotická atmosféra. Davy mladých rudogardistů (každý z nich má na paži rudou pásku s nápisem Rudých gard), vojáků Čínské osvobozené armády (na nákladním autě), příslušníků revolučních skupin (pásky na levé ruce s nápisem příslušné skupiny) proudí Šanghají. Městem projíždí auto s megafony, kterými je

⁸⁷ Mao Zedong poslal do Šanghaje telegram, kterým vyjádřil svou podporu a vyzval celou Čínu, aby následovala příkladu Šanghaje. (一月风暴 . http://baike.baidu.com/view/136037.htm?fr=ala0_1, (31.3. 2010).)

⁸⁸ Např. Shanxi, Qingdao, Guizhou, Heilongjiang atd. (一月风暴 . http://baike.baidu.com/view/136037.htm?fr=ala0_1, (31.3. 2010).)

⁸⁹ Wang Hongwen byl na konci Kulturní revoluce zatčen jako jeden z viníků výstřelků Kulturní revoluce, kteří byli označeni jako „Gang čtyř“ (kromě něj ještě žena Mao Zedonga Jiang Qing, Zhang Chunqiao a Yao Wenyuan).

⁹⁰ BAKEŠOVÁ 2003, s. 90-91.
FAIRBANK 2007, s. 434.

rozhlašováno znění Mao Zedongova telegramu. Z oken budovy uprostřed jsou vyhazovány papíry – nejspíš archivní materiály, což bylo pro toto období velmi typické.⁹¹ Lidé nesou rudé vlajky, Rudé knížky, portréty Mao Zedonga, čímž vyjadřují věrnost Mao Zedongovi, jeho ideologii a revoluci. Celá akce pravděpodobně probíhá v městské čtvrti Huangpu (tzv. Bund), pro kterou jsou typické budovy vystavěné v západním stylu.

2.4.5 革命委员会好 (17)

Revoluční výbor je lepší

北京四院无产阶级革命派，1968年9月第一次印制

Beijing siyuan wuchan jieji gemingpai, 1968 nian 9 yue diyi ci yinzhì

无产阶级文化大革命的全面胜利万岁！

Ať žije totální vítězství Velké proletářské kulturní revoluce!

我们一定要解放台湾！

Určitě osvobodíme Taiwan!

全国山河一片红

Všechny kouty země jsou rudé

Revoluční výbor je původně označení pro šanghajskou lidovou komunu (která vznikla během „lednového větru“ v roce 1967). Podle Mao Zedonga toto označení však nebylo příliš dobré, a tak komunu přejmenoval na revoluční výbor. Mao Zedong vydal také nařízení, podle kterého se všechny řídicí orgány ve všech provinciích, autonomních oblastech a přímo spravovaných městech musely přejmenovat na revoluční výbory.⁹²

V horní části plakátu se nachází Mao Zedong na pozadí rudého slunce⁹³, v dolní části mapa Čínské lidové republiky rozdělená na 21 provincií, 5 autonomních oblastí a 3 přímo spravovaná města. Toto rozdělení Číny není shodné s dnešní situací – na mapě není zvlášť zachycen Hongkong, Macao, Hainan, Chongqing a Taiwan.⁹⁴ U jednotlivých provincií,

⁹¹ FAIRBANK 2007, s. 434.

⁹² 革命委员会好. http://baike.baidu.com/view/557627.htm?fr=ala0_1, (31.3. 2010).

⁹³ Viz plakát „敬祝毛主席万寿万疆“ (*Uctivě přejeme předsedovi Maovi dlouhý život*).

⁹⁴ Hongkong byl až do roku 1997 britskou provincií, Macao do roku 2000 portugalskou provincií, z Hainanu se stala samostatná provincie až v roce 1988, Chongqing se až v roce 1997 oddělil od provincie Sichuan a stal se přímo spravovaným městem, na Taiwanu je od roku 1949 až dodnes zřízena Čínská republika. (FÜRST, R. *Čína ve XX. století. díl 3.: Období 1989-2005*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, s. 155, 159. ISBN 80-244-1286-1; 重庆. <http://baike.baidu.com/view/2833.htm>, (31.3. 2010); 海南.

autonomních oblastí a měst jsou uvedeny informace týkající se data, kdy v nich byl zřízen revoluční výbor, počtu obyvatel, jména osoby stojící v čele atd. (jako příklad uvádím tabulku s údaji o Pekingu).

Plakát demonstruje vítězství revoluce ve všech oblastech Číny, proto je mapa nakreslená červenou barvou. Jedinou výjimkou je Taiwan, který ještě nebyl osvobozen od nadvlády Guomindangu. Nad mapou Číny je zachycen Mao Zedong jako vůdce Kulturní revoluce.

北京	Peking
热烈欢呼北京市革命委员会成立	Vřele vítáme založení pekingského revolučního výboru
1967年4月20日 成立革委会	20.4.1967 byl založen revoluční výbor
人口: 七百万	Obyvatelstvo: 7 mil.
主任: 谢富治	Starosta: Xie Fuzhi
打倒: 彭真, 刘仁	Odstranit: Peng Zhen ⁹⁵ , Liu Ren ⁹⁶

2.5 Zánik Rudých gard a jejich odsun na venkov

Rudé gardy, které vznikly v roce 1966, se velice rychle radikalizovaly, a to až do té míry, že docházelo k brutálnímu násilí, zabíjení, pustošení, ničení a celkovému chaosu ve městech, kde Rudé gardy především působily. Rudogardisté postupně vytvořili frakce, které mezi sebou začaly bojovat, do bojů se zapojila i armáda, schylovalo se k občanské válce. Situace se stala neudržitelnou, a tak Mao Zedong nakonec Rudé gardy v roce 1968 zrušil. Rudogardisté byli masově posíláni na převýchovu do odlehlých vesnic, kde měli pracovat spolu s rolníky a posílit své revoluční nadšení. V podstatě šlo ale o odsunutí nepohodlné mládeže, která „nesplnila svůj úkol“ pryč z měst. Bývalí rudogardisté strávili na venkově mnoho let, většina z nich se ale nakonec do roku 1978 vrátila zpět do měst.⁹⁷

<http://baike.baidu.com/view/9008.htm>, (31.3. 2010.))

⁹⁵ Peng Zhen (1902-1997) byl stranický funkcionář a v 60. letech starosta Pekingu. V roce 1966 byl jeho náměstek Wu Han kritizován za to, že vydal hru „Hai Rui opouští úřad“, která byla Mao Zedongem chápána jako nepřímá kritika jeho osoby. Hra měla podle něj sloužit jako paralela k sesazení ministra národní obrany Peng Dehuaie, který kritizoval jeho „Velký skok“. Wu Han byl sice očištěn, ale obětí se stal starosta Peng Zhen, který byl nakonec ze svých funkcí sesazen ústředními orgány. Prakticky šlo Mao Zedongovi o to, aby odstranil nepohodlného funkcionáře a upevnil tak svou moc. (FAIRBANK 2007, s. 430; BAKEŠOVÁ 2003, s. 78-79.)

⁹⁶ Liu Ren (1909-1973) zastával v 60. letech v Pekingu velmi vysoké posty. Patřil mezi osoby, jejichž názory se za Kulturní revoluce neshodovaly s názory Mao Zedonga, proto byl roku 1968 poslán do vězení, kde po pěti letech zemřel na vážnou chorobu. (刘仁. http://baike.baidu.com/view/257638.htm?fr=ala0_1, (2.4. 2010).)

⁹⁷ FAIRBANK 2007, s. 432-436.
BAKEŠOVÁ 2003, s. 88-92.

2.5.1 广阔天地大有作为 (18)

V tomto širém světě může každý přispět svým talentem k dosažení velkých činů

中央美术学院版画系战斗组，1972年10月1日

Zhongyang meishu xueyuan banhuaxi zhandouzu, 1972 nian 10 yue 1 ri

毛泽东语录：知识青年到农村去。接受贫下中农的再教育。很有必要。

Citát Mao Zedonga: Je nutné, aby se vzdělaná mládež odebrala na venkov a aby byla převychována chudými a středními rolníky.

Obraz na tomto plakátě zachycuje příchod mládeže do „širého světa“, tedy na rozsáhlý venkov. Studenti uposlechli pokynu Mao Zedonga. Pro mládež byl Mao Zedong jakýmsi božstvem, proto je jeho podobizna vyobrazena ve středu slunce s paprsky rozprostírajícími se do všech koutů. Všichni ti, na které paprsky dopadnou, by se měli řídit rozhodnutím svého vůdce. Mládež i podobizna Mao Zedonga jakoby se dívali jedním směrem, což symbolizuje stejný cíl. Studenti svou loajalitu k Mao Zedongovi navíc vyjadřují Rudou knížkou, kterou drží nad svými hlavami. V pozadí vlevo je viditelná hornatá krajina a větší zemědělské vozidlo naznačující to, že studenti již dorazili na místo. Všichni jsou plní nadšení, které je symbolizováno nejen výrazem obličeje, ale i vlajícími rudými revolučními vlajkami.

2.5.2 5.7 道路光辉灿烂 (19)

Cesta 7. května je jasná a nádherná

中央美术学院版画系战斗组，1972年10月1日

Zhongyang meishu xueyuan banhuaxi zhandouzu, 1972 nian 10 yue 1 ri

Datum 7. května souvisí s vyhlášením nařízení Mao Zedonga z 7. května 1966, podle něž se měly zakládat tzv. „Školy 7. května“, které měly stejný účel, jako odsunutí studentstva na venkov – učit se od rolníků. Pravý význam této akce byl ovšem jiný, a to dostat z měst nepohodlné intelektuály a kádry. První školy pro kádry byly založeny v roce 1968, intelektuálové a kádři se mohli vrátit zpět domů do měst až po roce 1971.

Na plakátě intelektuálové a kádři s rolnickým náčiním směřují na pole. Přestože je

---

LANDSBERGER, Stefan R. **Up to the mountains, down to the villages (1968).**
<http://chineseposters.net/themes/up-to-the-mountains.php>, (8.3.2010).

na jejich tvářích zřetelný úsměv, realita byla odlišná. Museli totiž zakoušet každodenní těžkou manuální práci, aby si vůbec vypěstovali něco k obživě. Kromě toho také museli ve svém volnu studovat Mao Zedongovy vybrané spisy. Mnoho intelektuálů, kteří dříve na takový drsný život nebyli zvyklí, nakonec podleгло krutým podmínkám převýchovy.⁹⁸

2.6 Velký skok

„Velký skok“ (Velký skok vpřed, 大跃进) iniciovaný Mao Zedongem probíhal v letech 1958-1960 a v podstatě to měly být „skoky“ dva. Hlavním cílem bylo zvýšit zemědělskou a průmyslovou výrobu, a tím tak předejít ostatní světové státy. Zpočátku byl Velký skok úspěšný. Byly stavěny zavodňovací kanály a přehrad, které velmi účinně zabraňovaly jak katastrofálním záplavám, tak suchu. Úroda v létě 1958 byla rekordně velká, což vyvolalo obrovské nadšení mezi lidmi. V rámci Velkého skoku byly zakládány lidové komuny, které měly zvýšit životní úroveň jejich obyvatel. Panovalo v nich skupinové vlastnictví a v některých lidových komunách byla dokonce strava poskytována zdarma. V dalších letech Velkého skoku se ovšem o úspěchu hovořit nedalo. Nadbytečnou úrodou se plýtvalo, požadavek zvýšení produkce oceli způsobil, že se její výrobou zabývali i nezkušení lidé, kteří ocel vyráběli tavením železa v podomácku vyrobených pecích. Do pecí se házelo téměř vše, což nakonec vedlo k nedostatku nejen domácího náčiní, ale hlavně zemědělského nářadí. Problém nedostatku potravin v některých oblastech Číny přerostl až v hladomor. Velký skok byl nakonec zhodnocen jako neúspěšný a Čína se musela začít vyrovnávat s jeho následky.⁹⁹

2.6.1 毛主席来到咱幸福渠 (20)

Předseda Mao se přišel podívat na šťastný kanál

人民美術出版社出版，一九七三年， 奏文美作

Renmin meishu chubanshe chuban, 1973 nian, Zou Wenmei zuo

Mao Zedong se přišel podívat na otevření nového kanálu. Ve slavnostním průvodu přátelsky rozmlouvá s místním lidem. Po jeho boku jdou zástupci dvou společenských vrstev

⁹⁸ LANDSBERGER, Stefan R. **Seven May Cadre Schools (1968)**. <http://chinese posters.net/themes/seven-may-cadre-schools.php>, (8.3.2010).

⁹⁹ FAIRBANK 2007, s. 409-416.
BAKEŠOVÁ 2003, s. 62-70.

– dělník a rolník. Muži s bílou pokrývkou hlavy v tmavomodrém oblečení jsou dělníci ze severní Číny.¹⁰⁰ Lidé si svůj kanál postavili sami, v průvodu symbolicky nesou lopaty, kterými kanál vykopali. Slavnostní atmosféru navozují lidé v průvodu hrající na hudební nástroje, děti s kytkami v rukou, červené vlajky (červená barva je v Číně symbolem štěstí) atd. Kanál byl pravděpodobně dokončen na jaře, jaro je na plakátě symbolizováno rozkvetlými stromy. Zároveň jaro symbolizuje příchod něčeho nového, v tomto případě se konkrétně jedná o nově vybudovaný kanál a abstraktně i o novou éru hospodářství Číny započaté Velkým skokem.

2.6.2 愚公移山改造中国 (21)

Když budeme vytrvalí a nebudeme se bát, přetvoříme Čínu

临汾地区, 工?兵?? (试刊) 增刊, 1976年2月

Linfen diqu, gong?bing?? (shikan) zengkan¹⁰¹, 1976 nian 2 yue

毛主席万岁

At' žije předseda Mao

农业学校

Zemědělská škola

毛主席的革命路线胜利万岁 !

At' žije vítězství revoluční linie předsedy Maa!

战无不胜的毛泽东思想万岁!

At' žije neporazitelná ideologie Mao Zedonga!

治山治水, 改天换地

Přeměnit hory a zkrotit řeky, přetvořit přírodu

小泉小水, 大有作为

Každý (i malé prameny a malé řeky) může přispět svým talentem k dosažení velkých činů

重新安排大宁河山

Přestavět hory nad řekou Daning

红小兵

Malé rudé gardy

---

¹⁰⁰ Podle výpovědi pevninských Číňanů.

¹⁰¹ Některé znaky na plakátě jsou nečitelné.

向解放军学校

Ke škole osvobozené armády

彻底肃清刘少奇友革命修正主义路线的余毒

Důsledně odstranit jedovatou linii revolučního revizionismu Liu Shaoqiho¹⁰² a jeho přátel

大办水利

Provést ve velkém zavlažovací práce

人定胜天

Člověk může zvítězit nad přírodou

革命大批判专栏：彻底共判刘少奇“专家??”的谬论

Hlavní podstata revoluční kritiky: Musíme důsledně rozeznávat falešný názor Liu Shaoqiho¹⁰³ o „...“¹⁰⁴

敢教襄汾换新天

Odvážit se změnit oblast Xiangfen¹⁰⁵ k lepšímu

为革命打井

Vykopej studnu pro revoluci

老愚公战斗队

Bojová skupina starého Yugonga

民兵連

Lidové milice

最高指示：水利是农民的命脉。

Nejvyšší pokyn: zavlažovací práce jsou životem rolníků.

人民公社好

Lidová komuna je lepší

水利机具展览会

Výstava strojů pro zavlažování

水利建設指揮部

Vedoucí oddělení pro výstavbu zavlažovacích kanálů

沿着毛主席革命路线胜利前进！

Následovat vítězství revoluční linie předsedy Maa a jít kupředu!

---

¹⁰² Viz plakát č. 24 „我们一定要把党内反革命份子揪出来。“ (Určitě musíme ve straně vysлідit kontrarevoluční živly a vyhnat je z ní.)

¹⁰³ Viz plakát č. 24 „我们一定要把党内反革命份子揪出来。“ (Určitě musíme ve straně vysлідit kontrarevoluční živly a vyhnat je z ní.)

¹⁰⁴ Některé znaky na plakátě jsou nečitelné.

¹⁰⁵ 襄汾 (Xiangfen) se nachází v provincii Shanxi (山西).

自力更生，艰苦奋斗

Spoléhat se sami na sebe, nebát se obtížného boje

大力支援农业建设

Využij co nejvíce síly a podpoř rozvoj zemědělství

青年突击队

Mládež útočí

毛主席思想宣传队

Skupina propagandy ideologie předsedy Maa

民兵军

Lidové milice

农业学大寨

Velký tábor zemědělské školy

抗旱大军

Armáda odolávající období sucha

支农服务队

Skupina pomáhající zemědělství

活学活用，毛主席哲学著作，讲用会

Spojení teorie a praxe, filozofické práce předsedy Maa, schůze o výměně zkušeností

工地战？，好好事¹⁰⁶

鉄¹⁰⁷姑娘，战斗队

Ženy ze železa [schopny zastat těžkou fyzickou práci], bojovná skupina

Lidová komuna na plakátě se nacházela se v provincii Shanxi (山西). Lidé se společně snaží přetvořit krajinu v blízkosti lidové komuny. Budují zavlažovací kanály, přehrady, snaží se usměrnit tok řeky Daning tak, aby to bylo ku prospěchu zemědělství. Důležité je, že práci se účastní všichni společně (mladí i staří, muži i ženy, dělníci, rolníci i vojáci) a ti, kteří zrovna nepracují, si během doby odpočinku utužují své vědomosti o ideologii Mao Zedonga, jehož podobizna na plakátě dominuje. Lidé vyjadřují své nasazení pro věc a ideologii četnými hesly, rudými vlajkami, Rudými knížkami. Název plakátu souvisí s příběhem o starém Yugongovi, který se snažil přemístit hory, které stály před jeho domem a překážely v cestě. Lidé se jeho bláznivému nápadu vysmívali. Yugong se však nenechal odradit, věřil, že v jeho počínání budou pokračovat i jeho potomci tak dlouho, dokud hory jednoho dne nezmizí. Lidé

¹⁰⁶ Jeden ze znaků tohoto hesla není na plakátě čitelný, proto heslo nemůže být přeloženo.

¹⁰⁷ Dřívější varianta znaku 铁.

na plakátě by měli stejně jako starý Yugong a jeho potomci dotáhnout dílo do konce a nenechat se nikým odradit.¹⁰⁸

2.7 Jiang Qing a její koncept umění za Kulturní revoluce

2.7.1 向江青同志学习，向江青同志致敬！（22）

Učit se od Jiang Qing, respektovat Jiang Qing!

1967年5月15日

1967 nian 5 yue 15 ri

红代会中央工艺美术学院东方红公社画

Hongdaihui Zhongyang gongyi meishu xueyuan Dongfanghong gongshehua

在延安文艺座谈会上的讲话（毛泽东）

Řeč pronesená na konferenci o literatuře a umění v Yan'anu¹⁰⁹ (Mao Zedong)

红色娘子军

Rudá armáda žen

毛主席记录

Citát předsedy Maa

毛主席语录

在现在世界上，一切文化或文学艺术都是属于一定的阶级，属于一定的政治路线的。为艺术的艺术，超阶级的艺术，和政治并行或互相独立的艺术，实际上是不存在的。无产阶级的文学艺术是无产阶级整个革命事业的部分，如同列宁所说，是整个革命机器中的“齿轮和螺丝钉”。

Citát předsedy Maa

V dnešním světě patří všechna kultura nebo literatura a umění do určité třídy, je součástí určité politické linie. Ve skutečnosti neexistuje umění pro umění, nadtřídní umění a umění, které by bylo nástrojem politiky nebo které by bylo nezávislé. Proletářská literatura a umění

¹⁰⁸ 愚公移山的故事. <http://zhidao.baidu.com/question/24602204.html?fr=ala0>, (8.3.2010).

¹⁰⁹ Doslovný překlad. V českém prostředí se užívá názvu „Hovory o literatuře a umění“.

jsou součástí celé revoluce, jak řekl Lenin, jsou „kolem a šroubem“ celého revolučního soukolí.

Hlavní postavou na plakátě je Jiang Qing (1914-1991) - třetí žena Mao Zedonga, kterého si vzala v Yan'anu v roce 1938. Před příchodem do Yan'nu se živila jako herečka, později se však aktivně začala věnovat politice. K moci se dostala především díky spolupráce s Lin Biaem.¹¹⁰ V šedesátých letech v podstatě určovala směr, jakým se vyvíjelo umění. Její koncept umění vycházel z přednášek o literatuře a umění, které v Yan'anu přednesl Mao Zedong. Podle něj mělo umění sloužit především a výhradně revoluci. Pod vedením Jiang Qing vznikala zejména dramatická díla – hry, balety, ale i opery. Tyto hry byly pro jejich jednoduchou strukturu jak formy, tak i obsahu označovány jako modelové. Hry byly velmi schématické, postavy černobílé a obsahem byla revoluční tematika. Po smrti Mao Zedonga a konci Kulturní revoluce byla Jiang Qing zatčena jako jeden z členů tzv. „Gangu čtyř“ (四人帮) a v roce 1981 odsouzena k trestu smrti s dvouletým odkladem, který jí byl v roce 1983 změněn na doživotní vězení. Jiang Qing v roce 1991 spáchala sebevraždu.¹¹¹

Na plakátě je Jiang Qing zachycena v revoluční uniformě, na které má připnutý odznak s podobiznou Mao Zedonga. V pravé ruce drží sebraný soubor dvou přednášek o literatuře a umění, tzv. „Hovory o literatuře a umění“, které Mao Zedong vedl v Yan'anu v roce 1942. Hovory drží nad hlavou, čímž zdůrazňuje jejich důležitost. Kromě toho z nich vyzařuje světlo, které má symbolizovat jejich výjimečnost. Toto světlo mimo jiné odkazuje na Hovory jako na dílo, které by mělo být hlavním zdrojem inspirace při tvorbě umění. Citát Mao Zedonga umístěný pod Jiang Qing vystihuje hlavní účel umění – podporovat revoluci. Jiang Qing během Kulturní revoluce stála v čele kulturního dění, proto hesla na plakátě vyzývají k tomu, aby se člověk od ní učil a respektoval ji. Na pozadí plakátu jsou zachyceny výjevy z nejznámějších revolučních vzorových her¹¹² – např. „Dívka s bílými vlasy“ (白毛女, baletka vpravo nahoře), „Legenda červené lucerny“ (红灯记, výjev s lucernou vpravo nahoře), „Rudá armáda žen“ (红色娘子军, vpravo nahoře) atd.¹¹³ Na plakátě dominuje červená revoluční barva.

---

¹¹⁰ FAIRBANK 2007, s. 429-430.

BAKEŠOVÁ 2003, s. 79, s. 98-99.

¹¹¹ tamtéž, s. 158

江青. http://baike.baidu.com/view/11154.htm?fr=ala0_1, (2.4. 2010).

¹¹² Tzv. 样板戏 (Yangbanxi).

¹¹³ 样板戏. http://baike.baidu.com/view/15222.htm?fr=ala0_1_1, (2.4. 2010).

2.7.2 白毛女 (愤怒控诉) (23)

Dívka s bílými vlasy (rozhořčeně si stěžující)

陈春干轩摄

Chen Chungan xuanshe

Dívka s bílými vlasy je jedna z nejznámějších osmi vzorových her, které byly během Kulturní revoluce propagovány Jiang Qing. Hlavní postavou je Xi'er - dcera rolníka, který je vykořisťován krutým statkářem. Xi'er je statkářem odvečena a nucena stát se jeho konkubínou, její otec spáchá sebevraždu. Xi'er se však podaří utéct do hor, kde žije v malé jeskyni. Postupem času ji zbělají vlasy. Prameny udávají několik možností, proč jí vlasy zbělají. Může to být kvůli nedostatečné výživě, nejpravděpodobnějším důvodem je však velké psychické vypětí. Příběh má dobrý konec, dívka je zachráněna Rudou armádou. Příběh byl mnohokrát přepracován, proto se jednotlivé detaily příběhu mohou lišit.¹¹⁴

Na plakátě je zobrazen výjev z konce baletu, kdy armáda najde dívku v jeskyni. Šaty už má úplně roztrhané a vlasy bílé. Voják má na zbrani symbolicky zavěšen červený šátek, kterým je vyjádřeno, že zbraň už proti někomu použil a teď z ní kape krev.

2.8 Kampaně zaměřené na konkrétní osoby

2.8.1 我们一定要把党内反革命份子揪出来。(24)

Určitě musíme ve straně vyslídit kontrarevoluční živly a vyhnat je z ní.

中央美术学院版画系战斗组, 1972年10月1日

Zhongyang meishu xueyuan banhuaxi zhandouzu, 1972 nian 10 yue 1 ri

抓紧革命大批判

Zaměřit se během revoluce na masovou kritiku

休养

Zotavit se

---

¹¹⁴ 白毛女. http://baike.baidu.com/view/15269.htm?fr=ala0_1, (2.4. 2010).

极左

Ultralevičák

Kulturní revoluce byla plná neočekávaných zvrátů, a tak byli i někteří vysoce postavení politici a představitelé komunistické strany podrobeni kritice. Terčem kritiky jsou na tomto plakátě Deng Xiaoping (v pravém dolním rohu, karikatura vlevo) a Liu Shaoqi (karikatura vpravo). Liu Shaoqi (1898-1969) se v roce 1959 stal prezidentem¹¹⁵ ČLR, Deng Xiaoping (1904-1997) v šedesátých letech zastával mnoho vysokých postů (vicepremiér, generální tajemník strany, měl také hodně konexí, především v armádě). Oba se však v roce 1966 stali předmětem kampaně jako zrádci „jdoucí kapitalistickou cestou“. Zatímco Liu Shaoqi v roce 1969 zemřel ve vězení (údajně kvůli nedostačující zdravotní péči), Deng Xiaoping kritiku přežil. Liu Shaoqi byl dál kritizován i po své smrti, a to v rámci kampaně „proti šejdířům typu Liu Shaoqi“.

Po Mao Zedongově smrti¹¹⁶ se Deng Xiaoping stal hlavní osobností ČLR. V roce 1978 se stal místopředsedou vlády a zasloužil se o modernizaci Číny, díky němu bylo také rehabilitováno mnoho osob, které se staly obětí Kulturní revoluce. Posmrtně byl rehabilitován i Liu Shaoqi.¹¹⁷

Na plakátě je zobrazen dav lidí, který v záplavě revoluce kritizuje Liu Shaoqiho a Deng Xiaopinga. Ti jsou označeni za ultralevičáky a leží v kaluži krve (nebo inkoustu) na zemi (karikatury vpravo dole). Nejvýraznější muž na plakátě na ně ukazuje perem, na kterém je napíchnutý papír s heslem „Zotavit se“. Podle tohoto hesla by se Liu Shaoqi a Deng Xiaoping měli podrobit sebekritice a napravit tak své přečiny. Liu Shaoqi a Deng Xiaoping jsou na plakátě znázorněni jako osoby „nevábneho“ vzhledu, což by mělo zdůraznit jejich zkaženost. V pozadí se nachází mnoho rudých vlajek, což ještě více podtrhuje masovost této akce.

2.8.2 车马坑前批复礼 (25)

Slavnostní obřad u jámy s koňským povozem

---

¹¹⁵ Přesněji předsedou (主席). Funkce předsedy Čínské lidové republiky je v podstatě stejná jako funkce prezidenta v ostatních státech.

¹¹⁶ 1976

¹¹⁷ FAIRBANK 2007, s. 433, 446, 450.

BAKEŠOVÁ 2003, s. 91, 98-99.

LANDSBERGER, Stefan R. **Deng Xiaoping**. <http://chineseposters.net/themes/dengxiaoping.php>, (17.3.2010).

LANDSBERGER, Stefan R. **Liu Shaoqi**. <http://chineseposters.net/themes/liushaoqi.php>, (17.3.2010).

把批林批孔的斗争进行到底

Dotáhnout kritiku Lin Biao a Konfucia do konce

人民美術出版社出版，一九七四年， 杨生茂作

Renmin meishu chubanshe chuban, 1974 nian, Yang Shengmao zuo

Odkryté pozůstatky koňů a vozů na plakátě odkazují na tzv. „Terakotovou armádu“ (兵马俑) qinského císaře Qin Shi Huangdi (秦始皇帝), který se v roce 221 př. n. l. zasloužil o sjednocení tehdejší Číny. Terakotová armáda byla součástí rozsáhlé hrobky císaře a měla císaře i po smrti chránit. Terakotová armáda byla objevena v roce 1974 v provincii Shaanxi (陕西). Qin Shi Huangdi (tzv. První císař) byl zastáncem školy legalistů, která stavěla psané zákony nad zákony nepsané, což mu pomohlo centralizovat stát. První císař se stal vzorem schopného panovníka, proto byl objev Terakotové armády oslavován. Filozofie školy legalistů byla mimo jiné propagována skupinou kolem Jiang Qing (Gang čtyř). Na druhé straně však stojí kritika Konfucia a Lin Biao. Konfucianismus byl kritizován pro to, že se Čína kvůli důslednému dodržování konfuciánských zásad stala zaostalou zemí. Lin Biao byl kritizován jako představitel nové generace, který zradil Mao Zedonga (Lin Biao údajně připravoval atentát na Mao Zedonga). Prakticky ale v rámci kritiky nešlo o Lin Biao nebo Konfucia. Obětí kritiky se nakonec stal Zhou Enlai. Kritika Lin Biao a Konfucia vyšuměla do ztracena a v roce 1975 byla zrušena.¹¹⁸

Na plakátě jsou zobrazeni davu lidí proudící se podívat na nový objev, na Terakotovou armádu Prvního císaře, který byl jako zastánce školy legalistů považován během Kulturní revoluce za revolučního císaře.¹¹⁹ Lidé přicházejí s rudými vlajkami symbolizující revoluci. Jsou mezi nimi prostí lidé i vojáci (vpravo). Lidé pravděpodobně skandují nějaká hesla, vyjadřují uznání Prvnímu císaři – někteří lidé mají zvednuté paže s rukou v pěst.

2.8.3 学习鲁迅革命精神，狠批孔孟之道 (26)

*Vezměte si příklad z revolučního ducha Lu Xuna, kritizujte učení Konfucia a Mencia*¹²⁰

中央美术学院版画系战斗组，1972年10月1日

Zhongyang meishu xueyuan banhuaxi zhandouzu, 1972 nian 10 yue 1 ri

¹¹⁸ FAIRBANK, 2007, s. 63-67.

BAKEŠOVÁ 2003, s. 99-102.

¹¹⁹ 江青与兵马俑的发现. http://blog.sina.com.cn/s/blog_4e3308af0100cyem.html?tj=1, (2.4. 2010).

¹²⁰ Mencius byl jeden z nejznámějších žáků Konfucia.

打倒孔家店

Pryč s konfucianismem

新青年

Nové mládí

Na plakátě je vyobrazena postava jednoho z nejvýznamnějších představitelů hnutí za novou kulturu v Číně na začátku 20. st. Je jím spisovatel Lu Xun (鲁迅, 1881-1936), který je považován za zakladatele moderní čínské literatury psané v hovorovém jazyce *baihua*. Lu Xun byl jedním z hlavních účastníků tzv. „Májového hnutí“ („Hnutí 4. května“), které nejintenzivněji probíhalo v letech 1917-1923. Hlavní myšlenkou hnutí byla modernizace Číny, která by měla proběhnout především v oblasti literatury. Autoři útočili na zastaralé tradice spojené s konfuciánskou morálkou, která potlačovala individualismus. Hlavním bodem byla tvorba literatury, která by měla být přístupná všem vrstvám obyvatel – tedy nejen vzdělaným literátům, ale i obyčejným lidem. K tomu byla zapotřebí především jazyková reforma. Dříve používaný klasický jazyk literátů (tzv. *wenyan*), který se používal od 2. st. př. n. l., byl naprosto nevhodný. Jednak mu člověk bez dřívějšího usilovného studia nerozuměl, a hlavně v něm nebylo možné vyjádřit myšlenky moderního světa. Proto se k tvorbě literatury začal využívat hovorový jazyk *baihua*, který vycházel z reálného jazykového prostředí. Dále se začaly psát spíše kratší díla bez literárních narážek, což také přispělo k rozšíření literatury mezi široké vrstvy lidí. Důležitou roli hrál v té době časopis *Nové mládí* (新青年), ve kterém se uveřejňovala díla nové revoluční literatury.¹²¹

Lu Xun na plakátě symbolicky v ruce drží časopis *Nové mládí*, do kterého přispíval svými díly. Za ním jsou zachyceny davy mladých lidí bouřící se proti konfucianismu. Jejich odhodlání je zřetelné podle výrazu tváře a zaťatých pěstí.

Lu Xun byl jedním z mála autorů, kteří nebyli během Kulturní revoluce perzekuováni a jejichž díla nebyla zakázána. Lu Xun totiž zemřel již v roce 1936, a nedostal se tak do politických potyček 40. let. Ve 40. letech byl dokonce zmiňován Mao Zedongem během přednášek o literatuře a umění v Yan´anu jako vzor pro ostatní.

---

¹²¹ BAKEŠOVÁ 2001, s. 32-35,
FAIRBANK 2007, s. 308-309.

2.9 全心全意为人民服务 (27)

Celým srdcem sloužit lidu

人民美術出版社出版 一九七四年 沈大慈作

Renmin meishu chubanshe chuban, 1974 nian, Shen Daci zuo

Heslo tohoto plakátu souvisí s projevem Mao Zedonga z roku 1944, který byl určen Lidově osvobozené armádě a ve kterém Mao Zedong komentoval nešťastnou smrt vojáka Zhang Sideho (张思德), který podle něj obětoval svůj život službě lidu. Toto heslo se velice rychle rozšířilo, během Kulturní revoluce se dokonce stalo jedním z hlavních hesel. Malý chlapec na plakátě má v kapse zasunutou knížku s názvem „Lei Fengův příběh“. Stejně jako Zhang Side byl i Lei Feng (雷锋) příkladným vojákem. Poté, co v roce 1962 nešťastně zahynul při automobilové nehodě, se našel jeho deník, v němž popisuje svůj obdiv k Mao Zedongovi a zároveň vypráví příběhy ze svého života. Tyto příběhy se staly velmi populárními, během Kulturní revoluce se pak rozběhla kampaň s názvem „učme se od dobrého vojáka Lei Fenga“.¹²²

Výjev na plakátě zachycuje převedení hesla „Celým srdcem sloužit lidu“ do praxe. Na plakátě jsou vyobrazeny tři generace lidí. Pracující mladá žena má plné ruce práce s pytlím, který nese přes rameno, to jí ale nebrání v tom, aby ještě při chůzi podpírala starou babičku, která jde pravděpodobně z nákupu, protože nese plný košík jídla. Mladá žena má v kapse na plášti schovanou Rudou knížku tak, aby ji měla vždy po ruce. To, že žena zastává poměrně těžkou fyzickou práci vypovídá o tom, že se komunisté snažili stírat rozdíly mezi ženami a muži. Před dvojicí žen jde malý chlapec v armádní uniformě se zbraní, v kapse má knížku s příběhy z Lei Fengova života. To má symbolizovat to, že by se chlapec měl stát příkladným vojákem, jakým byl Lei Feng. Lidé na plakátě představují ideál toho, jak by se mělo „sloužit lidu“, tváří se šťastně a spokojeně.

Postavy jsou dobře živené a stavěné, mladá žena nese plný pytel nejspíš obilnin či rýže, babička zase košík přeplněný zeleninou a se zavěšenými vykrmenými rybami. To vše má navodit pocit, že jídla je dostatek až přebytek. Samotná ryba je v Číně symbol nadbytku. Slovo kapr (鲤, li) zní v čínštině podobně jako slovo výhoda, prospěch (利, li), proto souvisí

¹²² 为人民服务. <http://baike.baidu.com/view/81346.htm>, (8.3. 2010).

雷锋. http://baike.baidu.com/view/1753.htm?fr=ala0_1, (8.3. 2010).

BAKEŠOVÁ 2003, s. 77-78.

s přáním dosažením úspěchů v obchodním životě.¹²³ Starší žena drží v ruce buď diplom, který symbolizuje úspěch, nebo by se mohlo jednat o plakát se znakem „štěstí“, který se vylepuje na dveře během oslav nového roku (jarní svátky).

Scéna se odehrává nejspíš v období jarních svátků – naznačuje to rozkvetlý strom v pozadí, dítě nesoucí lampion (lampiony se v Číně vyvěšují hlavně během svátků a oslav) a babička nesoucí ryby, které během jarních svátků nesmí chybět na jídelníčku.

2.10 Taiwan

Taiwan byl od konce 19. století japonskou kolonií. Tato situace se změnila až na konci II. světové války. Během konference v Káhiře v roce 1943 bylo rozhodnuto, že bude Taiwan připojen k pevninské Číně. Japonci se z ostrova museli stáhnout, brzy je však nahradily oddíly Guomindangu, které byly na ostrov vysílány od roku 1945. V pevninské Číně brzy začala třetí občanská válka mezi Guomindangem a komunisty. Vítězi se v roce 1949 stali komunisté a Čankajšek, hlavní představitel Guomindangu, odešel na Taiwan, aby zde vytvořil novou vládu, která se měla stát vládou celé Číny. Čankajšek na Taiwanu vyhlásil Čínskou republiku s hlavním městem Taipei a sám se prohlásil za prezidenta. Na pevnině byla téhož roku Mao Zedongem vyhlášena Čínská lidová republika s hlavním městem Pekingem. Od té doby tedy vedle sebe fungují dva státní útvary – Čínská republika a Čínská lidová republika. Během Korejské války se z Taiwanu stalo vojensky strategické místo, Taiwan byl proto od té doby podporován Spojenými státy. Mao Zedong měl v úmyslu osvobodit Taiwan od guomindangské vlády, což se mu nepodařilo, a to zejména kvůli Spojeným státům. Odtud také pramenil jeden z důvodů boje proti americkému imperialismu.¹²⁴

2.10.1 团结起来 — 我们一定要解放台湾 (28)

Spojme se – určitě osvobodíme Taiwan

中央美术学院版画系战斗组，1972年10月1日

Zhongyang meishu xueyuan banhuaxi zhandouzu, 1972 nian 10 yue 1 ri

---

¹²³ OBUCHOVÁ 2003, s. 167-168.

EBERHARD 2001, s. 214-215.

¹²⁴ BAKEŠOVÁ 2003, s. 3-4, 43-51.

BAKEŠOVÁ 2001, s. 115-119.

FAIRBANK 2007, s. 381-383.

Na plakátě se nacházejí čtyři vojáci – tři z nich patří k pozemskému vojsku (uniforma Lidově osvobozené armády s rudými výložkami v límci a rudou hvězdou na čepici) a jeden z nich je letec (letecká čepice s brýlemi, letecké rukavice). Muži si jsou až nápadně podobní – jsou prototypem ideálního vojáka jak po stránce fyzické, tak i po stránce ideologické. Podobnost mužů vyjadřuje jednotu. Muži se nacházejí na pevnině, po pravé straně je viditelné moře – Taiwanská úžina. Síla je zde symbolizována muži se zbraněmi (puška v levém horním rohu, samopal uprostřed a úplně dole pancéřová pěst¹²⁵) a armádou obecně. Armáda je zde zastoupena všemi svými složkami – letectvo, námořnictvo a pozemní vojsko. Muži se dívají směrem na východ, letadla a lodě směřují také na východ, všechny zbraně jsou namířeny směrem na východ, tzn. na Taiwan. Armáda je připravena k boji, což je znázorněno nejen zvednutými hlavními tanků, ale např. vojákem úplně dole, který právě zaměřuje cíl. Letec nahoře zdraví ostatní letce z pevniny, z čehož je zřejmé, že letadla už odstartovala a míří směrem na Taiwan. Věrnost myšlení Mao Zedonga symbolicky vyjadřuje voják, který v ruce drží Mao Zedongovy vybrané spisy, a také voják, který má na hrudi připnutý odznak s podobiznou Mao Zedonga.

2.11 Boj proti sovětskému revizionismu a americkému imperialismu

Vztahy se SSSR se vyostřily již na konci 50. let, a to hlavně poté, co Nikita Chruščov kritizoval Mao Zedongův Velký skok. Během krize v Taiwanské úžině v roce 1958 Nikita Chruščov nepodpořil ČLR. Roztržka mezi SSSR a ČLR se dále prohlubovala, a to především během 60. let. Chruščov z ČLR odvolal technické poradce, navíc došlo ke střetům na čínsko-sovětské hranici.

Od roku 1967 začal Lin Biao prosazovat tvrzení, že „je třeba bojovat na dvou frontách“, tedy proti SSSR a USA. Lin Biao záměrně podporoval myšlenku nebezpečí ze strany SSSR a USA, aby tak zvýšil důležitost armády i jeho samotného.

Špatné vztahy se USA pramenily především z konfliktu v Taiwanské úžině, kdy USA podporovaly Guomindang. Zatímco se vztahy se USA od konce 60. let začaly zlepšovat, vztahy se SSSR zůstaly vyostřené.¹²⁶

---

¹²⁵ protitanková zbraň

¹²⁶ FAIRBANK 2007, s. 418-419, 437-438.
BAKEŠOVÁ 2003, s. 93.

2.11.1 打倒美帝打倒苏修 (29)

1967 年

Pryč s americkým imperialismem a sovětským revizionismem

中央美术学院版画系战斗组, 1972 年 10 月 1 日

Zhongyang meishu xueyuan banhuaxi zhandouzu, 1972 nian 10 yue 1 ri

Ústředním symbolem plakátu je Mao Zedong – symbol jednotné Číny a revoluce, ideologický vůdce. Mao Zedong je vyobrazen na pozadí slunce, což ještě více podtrhuje jeho důležitost. Namalovaná podoba slunce jakoby přecházela do podoby slunečnice, která se sluncem souvisí. Slunce na plakátě má červenou barvu, která symbolizuje revoluci. Sluneční paprsky se rozprostírají do všech stran, stejně tak jako maoismus, revoluční myšlení atd. a především hlavní myšlenka tohoto plakátu (Pryč s americkým imperialismem a sovětským revizionismem) by se měly rozšířit po celé zemi na všechnen lid.

Další postavy symbolizují národnostní menšiny, rolníky, vojáky a dělníky. V pravém dolním rohu se nacházejí další postavy v pozadí, které znázorňují masy lidí.

Na plakátě se objevuje spousta symbolů vyjadřujících sílu. Jsou to především zbraně, které lidé drží, dále jsou to pak všechny složky armády (letectvo, námořnictvo a pozemní vojsko). Dalšími symboly síly jsou muži, masy lidí v pozadí a silné ruce dělníka. Připravenost k boji je zde symbolizována zvednutou hlavní tanku, vyhrnutými rukávy dělníka a zbraněmi obecně.

Zajímavý je směr, jakým jsou jednotlivé armádní složky namířeny - letadla směřují na východ (USA), tank a loď na západ (SSSR). Rok 1967 souvisí s Lin Biaovou politikou „je třeba bojovat na dvou frontách“.¹²⁷

Výraz obličejů Mao Zedonga evokuje pocit jistoty a odhodlanosti. Také další postavy jsou odhodlány bojovat, což je znázorněno např. zařatou pěstí vojáka. Všechny postavy se dívají jedním směrem – mají stejný cíl.

2.11.2 全世界无产阶级联合起来打倒美帝国主义 (30)

Proletariáte celého světa, spoj se a svrhni americký imperialismus

北京市工艺美院革委会制

---

¹²⁷ BAKEŠOVÁ 2003, s. 93.

Plakátu dominuje podobizna Mao Zedonga na pozadí rudého slunce. Pod ním jsou vyobrazeny různé národy, k rozpoznání jsou národy asijského (např. Arabové s typickou pokrývkou hlavy) a afrického kontinentu. Masy lidí jsou odhodlány k boji proti USA, v rukou drží zbraně. V pozadí nesou lidé rudé vlajky a Mao Zedongovy spisy. Někteří lidé v popředí drží Rudou knížku. Lidé jsou oddáni ideologii Mao Zedonga, jehož podobizna nad nimi vyjadřuje jeho vůdcovskou pozici. Mao Zedong je zde znázorněn jako slunce nad mraky, jako jakýsi bůh. Pod sluncem je viditelný kus zeměkoule – Mao Zedong a jeho ideologie má spojit proletariát celého světa k boji proti USA. Síla je na plakátě vyjádřena spojením mas lidí různých národností, zbraněmi, silnými mužskými pažemi a hlavně jednotou ideologie. Odhodlané výrazy postav se doplňují s usmívající se tváří Mao Zedonga, jež navozuje pocit jistého vítězství.

2.12 大昌国际歌 (31)

Sborová Internacionála

中央美术学院版画系战斗组，1972年10月1日

Zhongyang meishu xueyuan banhuaxi zhandouzu, 1972 nian 10 yue 1 ri

鲍狄埃 – 词

*Slova napsal Pottier*¹²⁸

狄盖特 – 曲

*Hudbu složil Degeyter*¹²⁹

起来，饥寒交迫的奴隶，起来...¹³⁰

Povstaňte, otroci trpící hladem a zimou, povstaňte...

Internacionála je považována za mezinárodní píseň dělnického hnutí. Hudba i text vznikli na konci 19. století ve Francii. Text Internacionály přeložil v roce 1920 z ruštiny

---

¹²⁸ Eugène Edine Pottier

¹²⁹ Pierre Degeyter

¹³⁰ Úvodní část textu čínské verze Internacionály.

do čínštiny Qu Qiubai (瞿秋白).¹³¹

Na plakátě je zobrazena notová osnova s počáteční částí písně. Pod notovou osnovou se nacházejí zástupci nejrůznějších společenských vrstev – intelektuál (úplně vlevo s brýlemi), vojáci, děti s pionýrským šátkem na krku, rolník (se slaměným kloboukem), dělník (v pracovním oděvu uprostřed), horník (s hornickou helmou), příslušníci nějaké národnosti menšiny. Lidé mají v rukou zbraně – podle úplného textu písně se mají lidé sjednotit, bojovat za pravdu, spoléhat se sami na sebe.¹³²

2.13 我们伟大的领袖毛主席万岁！

战无不胜的毛泽东思想万岁！(32)

At' žije náš velký vůdce předseda Mao!

At' žije nepřekonatelné myšlení Mao Zedonga!

人民美术出版社，1965年9月

Renmin meishu chubanshe, 1965 nian 9 yue

红太阳

红日东升山河壮

东风浩荡气象新

Rudé slunce

Slunce vychází na východě, krajina je nádherná.

Jarní vítr je silný, přináší s sebou něco úplně nového.

Tento plakát je důkazem toho, že popularita Mao Zedonga nevymizela ani v dnešním moderním světě, více jak třicet let po smrti Mao Zedonga a konci Kulturní revoluce. Plakát byl zakoupen přímo v ČLR v období čínských jarních svátků roku 2010. Na plakátě je zobrazen portrét Mao Zedonga, který se podobá tomu oficiálnímu, který byl vydán v roce 1966. V pozadí Mao Zedonga se opět nachází jakési sluneční světlo, tentokrát ovšem

---

¹³¹ 国际歌. http://baike.baidu.com/view/30659.htm?fr=ala0_1_1, (2.4. 2010).

Qu Qiubai byl na konci 20. let a začátku 30. let 20. st. vůdcem komunistické strany. (瞿秋白. http://baike.baidu.com/view/1807.htm?fr=ala0_1_1, (2.4. 2010).)

¹³² 国际歌. http://baike.baidu.com/view/30659.htm?fr=ala0_1_1, (2.4. 2010).

v moderním zpracování. Co na plakátě od dob Kulturní revoluce přibylo, je státní znak ČLR (dole) a lampiony se znakem 福 (fu) vyjadřující štěstí (nahore v obou rozích). Lampiony se v ČLR zavěšují během různých oslav a svátků, stejně tak se během jarních svátků znak pro štěstí vylepuje na dveře. Mao Zedong už dnes nebývá na plakátech vnímán jako velký vůdce, ale je chápán spíše jako symbol štěstí. Je možné, že si spousta lidí jeho podobiznu vylepuje z nostalgie, hlavním důvodem je ale posun Mao Zedonga jako symbolu.

Na státním znaku ČLR se nacházejí dvě barvy – červená a zlatá. Červená barva symbolizuje revoluci, komunismus, ale i štěstí. Zlatá barva zase vyjadřuje naději.¹³³ Státní znak je olemovaný obilnými a rýžovými klasy (typické čínské plodiny), které odkazují na rolnictvo, zatímco ozubené kolo v dolní části na dělnictvo. Uvnitř znaku se nachází ikona Brány Nebeského klidu (Tian'anmen, 天安门) v Pekingu, která symbolizuje „nepoddajný duch čínského lidu v jeho boji s imperialismem a feudalismem“.¹³⁴ Tato brána je historicky velmi důležitá, neboť z ní byla v roce 1949 vyhlášena ČLR. Dříve byla brána paláce chápána jako symbol císaře.¹³⁵ Pět zlatých hvězd, které se nacházejí na státním znaku, lze najít i na státní vlajce. Velká hvězda symbolizuje Komunistickou stranu ČLR, která vede jednotný čínský lid (čtyři malé hvězdy).¹³⁶ Státní znak ČLR se svou strukturou podobá státnímu znaku Sovětského svazu – ČLR se jím pravděpodobně nechala inspirovat.

Nutno dodat, že plakát má sloužit zejména pro štěstí, ale odkazy na komunismus a dřívější vnímání Mao Zedongovy osoby jsou stále zřejmé. Nad podobiznou Mao Zedonga se nachází nadpis „rudé slunce“, což byla typická metafora pro Mao Zedonga užívaná v období Kulturní revoluce. Také výklad dvou veršů nesouvisí s dnešní situací, ale odkazuje zpět na období Kulturní revoluce. Dva verše po stranách lze interpretovat takto: „Mao Zedong se podobá právě vyšlému slunci, pod jeho vedením spěje naše země k lepším zítřkům. Mao Zedong (a jeho myšlení) se podobá jarnímu větru, který dává zemi novou tvář.“¹³⁷ Na plakátě převažuje červená barva – barva štěstí (má zahánět zlé duchy), barva života, ale i barva komunismu.¹³⁸

¹³³ AMBASÁDA ČÍNSKÉ LIDOVÉ REPUBLIKY V ČESKÉ REPUBLICE. **Politický systém.** <http://www.chinaembassy.cz/cze/zggk/t126984.htm>, (6.4. 2010).

¹³⁴ tamtéž

¹³⁵ EBERHARD 2001, s. 25.

¹³⁶ AMBASÁDA ČÍNSKÉ LIDOVÉ REPUBLIKY V ČESKÉ REPUBLICE. **Politický systém.** <http://www.chinaembassy.cz/cze/zggk/t126984.htm>, (6.4. 2010).

¹³⁷ Podle výpovědi pevninských Číňanů.

¹³⁸ OBUCHOVÁ 2000, s. 27-28.
EBERHARD 2001, s. 37-38.

ZÁVĚR

Závěrem práce je výstava, jejíž vernisáž proběhne 4.6. 2010 na děkanátě Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

1. BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století. díl 1.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. 126 s. ISBN 80-244-0251-3.
2. BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století. díl 2.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. 218 s. ISBN 80-244-0611-X.
3. ČERNÝ, Jiří, HOLEŠ, Jan. *Sémiotika.* Praha: Portál, 2004. 363 s. ISBN 80-7178-832-5.
4. *Čínská lidová republika: Stručný historický přehled 1949-1979.* Z ruštiny přel. Milada Misárková. Praha: Svoboda, 1981. 221 s.
5. DOUBRAVOVÁ, Jarmila. *Sémiotika v teorii a praxi: Proměny a stav oboru do konce 20. století.* Praha: Portál, 2002. 159 s. ISBN 80-7178-566-0.
6. EBERHARD, Wolfram. *Lexikon čínských znaků: obrázková řeč Číny.* Z něm. přel. Eva Černá. Praha : Volvox Globator, 2001. 292 s. ISBN 8072074016.
7. FAIRBANK, John K. *Dějiny Číny.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007. 693 s. ISBN 968-80-7106-919-5.
8. FÜRST, R. *Čína ve XX. století. díl 3.: Období 1989-2005.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. 189 s. ISBN 80-244-1286-1.
9. LANDSBERGER, Stefan R. **The Rise and Fall of the Chinese Propaganda Posters.** In MIN, Anchee, DUO, Duo, LANDSBERGER, Stefan R. *Chinese Propaganda Posters: From the Collection of Michael Wolf.* Köln: Taschen, 2008, s. 16-17. ISBN 978-3-8365-0316-7.
10. OBUCHOVÁ, Ľubica. *Čínské symboly.* Praha: Grada, 2000. 187 s. ISBN 8024790459.
11. PETRÁČKOVÁ, Věra, KRAUS, Jiří, et al. *Akademický slovník cizích slov. II díl, L-Ž.* Praha: Academia, 1995. s. 446-834. ISBN 8020004971.

12. SPENCE, Jonathan D. *The Search for Modern China*. New York: W. W. Norton. 1999. 876 s. ISBN 0-393-97351-4.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Evropské internetové zdroje

13. AMBASÁDA ČÍNSKÉ LIDOVÉ REPUBLIKY V ČESKÉ REPUBLICE. **Dějiny Číny**. <http://www.fmprc.gov.cn/ce/cecz/cze/zggk/t126986.htm>, (10.4. 2010).

14. AMBASÁDA ČÍNSKÉ LIDOVÉ REPUBLIKY V ČESKÉ REPUBLICE. **Politický systém**. <http://www.chinaembassy.cz/cze/zggk/t126984.htm>, (6.4. 2010).

15. LANDSBERGER, Stefan, R. **About chinese posters.net**. <http://chinese posters.net/about/index.php>, (26.4. 2010).

16. LANDSBERGER, Stefan R. **Deng Xiaoping**. <http://chinese posters.net/themes/dengxiaoping.php>, (17.3. 2010).

17. LANDSBERGER, Stefan R. **Lin Biao**. <http://chinese posters.net/themes/linbiao.php>, (8.3.2010).

18. LANDSBERGER, Stefan R. **Liu Shaoqi**. <http://chinese posters.net/themes/liushaoqi.php>, (17.3.2010).

19. LANDSBERGER, Stefan R. **Seven May Cadre Schools (1968)**. <http://chinese posters.net/themes/seven-may-cadre-schools.php>, (8.3.2010).

20. LANDSBERGER, Stefan, R. **Stefan R. Landsberger**. <http://chinese posters.net/about/landsberger.php>, (26.4. 2010).

21. LANDSBERGER, Stefan R. **Up to the mountains, down to the villages (1968)**. <http://chinese posters.net/themes/up-to-the-mountains.php>, (8.3.2010).

Čínské internetové zdroje

22. 白毛女. http://baike.baidu.com/view/15269.htm?fr=ala0_1, (2.4. 2010).
23. 宝塔山. http://baike.baidu.com/view/32687.htm?fr=ala0_1_1, (25.3. 2010).
24. 不到长城非好汉. http://baike.baidu.com/view/910153.htm?fr=ala0_1_1, (17.3. 2010).
25. 重庆. <http://baike.baidu.com/view/2833.htm>, (31.3. 2010).
26. 革命委员会好. http://baike.baidu.com/view/557627.htm?fr=ala0_1, (31.3. 3010).
27. 国际歌. http://baike.baidu.com/view/30659.htm?fr=ala0_1_1, (2.4. 2010).
28. 海南. <http://baike.baidu.com/view/9008.htm>, (31.3. 2010).
29. 红宝书. http://baike.baidu.com/view/390691.htm?fr=ala0_1_1, (8.3.2010).
30. 江青. http://baike.baidu.com/view/11154.htm?fr=ala0_1, (2.4. 2010).
31. 江青与兵马俑的发现. http://blog.sina.com.cn/s/blog_4e3308af0100cyem.html?tj=1, (2.4. 2010).
32. 雷锋. http://baike.baidu.com/view/1753.htm?fr=ala0_1, (8.3. 2010).
33. 刘仁. http://baike.baidu.com/view/257638.htm?fr=ala0_1, (2.4. 2010).
34. 毛泽东. http://baike.baidu.com/view/1689.htm?fr=ala0_1, (6.3. 2010).
35. 毛泽东选集. <http://baike.baidu.com/view/138481.htm>, (8.3.2010).
36. 炮打司令部. http://baike.baidu.com/view/272176.htm?fr=ala0_1_1, (31.3.2010).

37. 瞿秋白. http://baike.baidu.com/view/1807.htm?fr=ala0_1_1, (2.4. 2010).
38. 为人民服务. <http://baike.baidu.com/view/81346.htm>, (8.3. 2010).
39. 延河桥. http://baike.baidu.com/view/1203365.htm?fr=ala0_1, (25.3. 2010).
40. 样板戏. http://baike.baidu.com/view/15222.htm?fr=ala0_1_1, (2.4. 2010).
41. 一月风暴. http://baike.baidu.com/view/136037.htm?fr=ala0_1, (31.3. 2010).
42. 愚公移山的故事. <http://zhidao.baidu.com/question/24602204.html?fr=ala0>, (8.3.2010).

SEZNAM PŘÍLOH

1. 敬祝毛主席万寿万疆 (人民美术出版社, 六八年)
2. 伟大的领袖和导师毛泽东主席 (人民美术出版社, 1966 年 1 月)
3. 不到长城非好汉 (中央美术学院版画系战斗组, 1972 年 10 月 1 日)
4. 延安精神永放光芒 (中央美术学院版画系战斗组, 1972 年 10 月 1 日)
5. 无产阶级文化大革命全面胜利万岁! (人民美术出版社出版, 1969 年 12 月第 1 次印制)
6. 我们敬爱的毛主席 (人民美术出版社, 一九六一年十月)
7. 毛主席在武汉畅泳长江 (人民美术出版社, 1966 年 7 月 16 日)
8. 伟大的马克思主义, 列宁主义, 毛泽东思想万岁! (人民美术出版社出版, 一九六三年, 鲁迅美术学院集体创作)
9. 毛泽东选集 (中央美术学院版画系战斗组, 1972 年 10 月 1 日)
10. 我们最敬爱的伟大领袖毛主席和他亲密战友林彪同志检阅文化革命大军 (人民美术出版社, 六六年)
11. 红军不怕远征难 (中央美术学院版画系战斗组, 1972 年 10 月 1 日)
12. 中国人民解放军是毛泽东思想大学校 (南京部队空军红? 笔作, 上海市出版革命组出版, 1970 年 8 月新 1 版第 2 次印制)
13. 毛主席亲自接见红卫兵小将 (人民美术出版社出版, 一九七四年 王为政, 李间汉作)
14. 毛主席同林彪, 周恩来, 江青, 陈伯达等同志和红卫兵们在一起 (一九六七年)
15. 光辉的榜样, 伟大的创举 — 毛主席第八次检阅文化革命大军
最高的标示: 你们要关心国家大事, 要把无产阶级文化大革命进行到底! (大型彩色文献纪录片, 中央新闻记录电影制片厂, 八一 电影制片厂联合摄制, 中国电影发行放映公司发行)
16. 一月风暴胜利万岁 (上海人民美术出版社出版, 1969 年 10 月第 1 次印制)
17. 革命委员会好 (北京四院无产阶级革命派, 1968 年 9 月第一次印制)
18. 广阔天地大有作为 (中央美术学院版画系战斗组, 1972 年 10 月 1 日)
19. 5.7 道路光辉灿烂 (中央美术学院版画系战斗组, 1972 年 10 月 1 日)
20. 毛主席来到咱幸福渠 (人民美术出版社出版, 一九七三年, 秦文美作)
21. 愚公移山改造中国 (临汾地区, 工? 兵?? (试刊) 增刊, 1976 年 2 月)

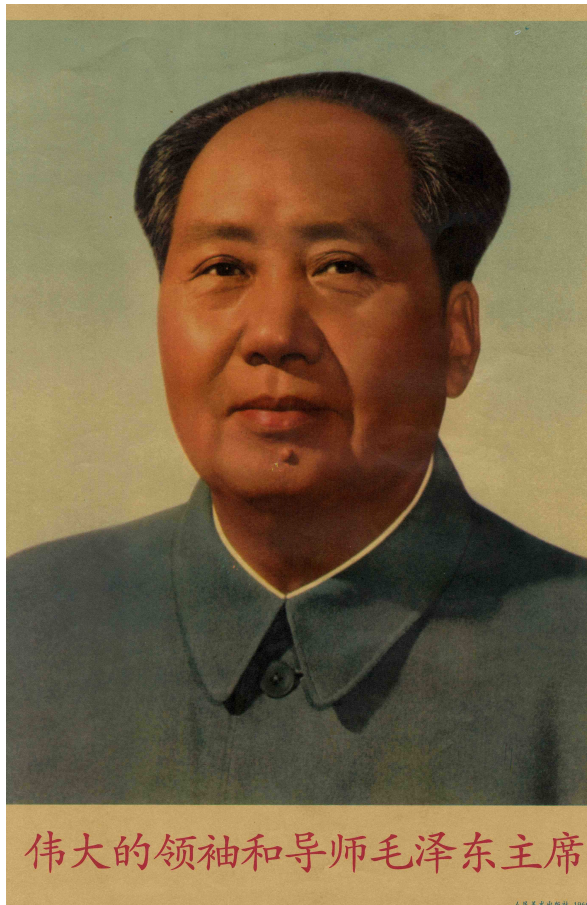
22. 向江青同志学习，向江青同志致敬！（1967年5月15日）
23. 白毛女（愤怒控诉）（陈春干轩摄）
24. 我们一定要把党内反革命份子揪出来。（中央美术学院版画系战斗组，1972年10月1日）
25. 车马坑前批复礼（把批林批孔的斗争进行到底）
26. 学习鲁迅革命精神，狠批孔孟之道（中央美术学院版画系战斗组，1972年10月1日）
27. 全心全意为人民服务（人民美术出版社出版 一九七四年 沈大慈作）
28. 团结起来 — 我们一定要解放台湾（中央美术学院版画系战斗组，1972年10月1日）
29. 打倒美帝打倒苏修（1967年）
30. 全世界无产阶级联合起来打倒美帝国主义（北京市工艺美院革委会制）
31. 大昌国际歌（中央美术学院版画系战斗组，1972年10月1日）
32. 我们伟大的领袖毛主席万岁！
战无不胜的毛泽东思想万岁！（人民美术出版社，1965年9月）

PŘÍLOHY

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

ANOTACE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Příjmení a jméno: Týnová Gabriela

Katedra a fakulta: Katedra asijských studií, Filozofická fakulta

Název práce: Propagandistické plakáty čínské kulturní revoluce

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Kučera

Počet stran: 79

Počet příloh: 32

Počet titulů použité literatury a pramenů: 42

Klíčová slova: Propagandistické plakáty
Sémiotika
Symboly
Kulturní revoluce
Komunismus
Mao Zedong

Resumé: Bakalářská práce se zabývá propagandistickými plakáty, které byly v oběhu během Kulturní revoluce (1966-1976) v Čínské lidové republice. Práce se opírá o primární prameny - propagandistické plakáty, které byly zakoupeny v ČLR. Cílem práce je analyzovat 32 vybraných plakátů, a to především ze sémiotického hlediska. Během rozboru je kladen důraz na historicko-kulturní pozadí tématu plakátů. Vyvrcholením a zároveň i závěrem práce je výstava zpracovaných 32 plakátů, která by měla prezentovat výsledky práce a zároveň podat srozumitelnou interpretaci plakátů.

ANNOTATION OF THE BACHELOR THESIS

Surname and forename: Týnová Gabriela

Department Faculty: Department of Asian Studies, Philosophical Faculty

Name of work: Propaganda posters of the Chinese cultural revolution

Supervisor: Mgr. Ondřej Kučera

Number of pages: 79

Number of appendix: 32

Numbers of titles used literature and sources: 42

Keywords: Propaganda posters

Semiotics

Symbols

Cultural Revolution

Mao Zedong

Résumé: This bachelor's project is focused on propaganda posters which were in circulation during the Cultural Revolution (1966-1976) in the People's Republic of China. This project is based on original sources – propaganda posters bought in the People's Republic of China. The aim of the project is to analyze 32 chosen posters above all in light of the semiotics. The historical-cultural background is emphasized when analyzing the theme of the posters. An exhibition is to be held as the finale and the conclusion of the project as well. The exhibition should show all the results of the project and furnish an understandable interpretation of the posters.